24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
июль
2
юнкун
153 (5868) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН, ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН ХАÇАЧĔ.

Оборонăн Государственнăй Комитетне туса йĕркелени

Халĕ пулса тăнă чрезвычайнăй положенине кура тата пирĕн тăван çĕршыв çине ултавлăн тапăннă тăшмана отпор парас ĕç валли ССР Союзĕнчи халăхсен мĕнпур вăйĕсене хăвăрт мобилизацилес шутпа, СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ, ВКП(б) Центральный Комитечĕ тата СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ çапла тума кирлĕ тесе йышăнчĕç:

1. Çак составпа Оборонăн Государственнăй Комитетне туса йĕркелес:..

И. В. Сталин юлташ (Председатель)
В. М. Молотов юлташ (Председатель Заместителĕ)
К. Е. Ворошилов юлташ
Г. М. Маленков юлташ
Л. П. Берия юлташ.

2. Государствăра пĕтĕм влаçа Оборонăн Государственнăй Комитечĕн аллинче пĕтĕçтерсе тăрас.

3. Мĕнпур граждансене тата парти, совет, комсомол тата çар органĕсене пурне те Оборонăн Государственнăй Комитечĕн решенийĕсемпе распоряженийĕсене пĕр сăмахсăр пурнăçа кĕртсе пыма хушас.

СССР Верховный Совет
Президиумĕн Председателĕ
М. И. КАЛИНИН.

ССР Союзĕн Совнарком
Председателĕ тата ВКП(б)
Центральный Комитечĕн
Секретарĕ И. В. СТАЛИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти июнĕн 30-мĕш.

ПĔТĔМĔШПЕХ ОБОРОНА ИНТЕРЕСĔСЕНЕ ПĂХĂНТАРМАЛЛА!

Хăрушлăх тухса тăнă кунсене пурăнса ирттерет пирĕн тăван çĕршыв. Ун çине фашистла ирсĕрсен юнлă алли—совет стройне пĕтерсе тăкасси çинчен, совет халăхне чуралăха персе чикессипе çаратасси çинчен, икçĕр миллионлă совет гражданĕсен пурнăçĕпе пурлăхĕ çинче пуçпулса тăрасси çинчен, совет çĕрĕсене туртса илесси çинчен, пирĕн тырпула, нефте туртса илесси çинчен, çĕнĕрен помещиксемпе капиталистсен влаçĕ туса хурасси çинчен ĕмĕтленекен фашистсен юнлă алли çĕкленчĕ.

Çак задачăна пурнăçа кĕртес тесе фашизм Германин хĕçпăшаллă вăйĕсене кăна мар илсе тухрĕ. Вăл пирĕн çĕршыва хирĕç Финляндин, Румынин хĕçпăшаллă ордисене хăваласа килчĕ. ССР Союзĕ хăйĕн вăйлă тата чее те ултавлă тăшманне — пур енчен те танксемпе, авиаципе хĕçпăшалланнă нимĕç фашизмне хирĕç вилĕмлĕ çапăçăва кĕчĕ.

Халĕ пулса тăнă чрезвычайнăй положенине кура тата пирĕн тăван çĕршыв çине ултавлă тапăннă тăшмана отпор парас ĕç валли ССР Союзĕнчи халăхсен мĕнпур вăйĕсене хăвăрт мобилизацилес шутпа, СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ, большевиксен Пĕтĕм Союзри Коммунистла Партийĕн Центральный Комитечĕ тата СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ Оборонăн Государственнăй Комитетне туса йĕркелеме, ăна ертсе пыма Сталин юлташа лартма, государствăра пĕтĕм влаçа Оборонăн Государственнăй Комитечĕн аллинче пĕтĕçтерсе тăма кирлĕ тесе йышăнчĕç.

Çак Оборона Комитетне халăх ĕçне пĕтĕм чĕререн паранна юлташсем — В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия юлташсем кĕнĕ. Оборона Комитетне туса йĕркелени вăл —парти, совет, комсомол тата çар организацийĕсен пĕтĕм ĕçне, çĕршывăн мĕнпур вăйĕсемпе средствисене хамăрăн тăван çĕршыв оборонин службине тăратас тĕлĕшпе йышăннă мера пулса тăрать.

Мĕнпур ĕçе хăвăрт тата татăклăн çĕнетсе йĕркелени, ăна фронт нушисемпе интересĕсене пăхăнтарни кирлĕ. Тăхтаса тăни нимĕн чухлĕ те пулмалла мар! Кĕрешӳ мĕнпур вăйпа, мĕнпур хастарлăхпа тата çине тăрса сарăлса пыма тивĕçлĕ. Совет çĕрĕн кашни шитне хӳтлетпĕр, хамăрăн хуласемпе ялсемшĕн юлашки юн тумламĕ юлмиччен çапăçăпăр.

Пĕтĕм çĕршыв, ССР Союзĕн мĕнпур гражданĕсем фашизм вăйĕсене хирĕç пыракан йывăр вăрçăри чрезвычайнăй обстановка мĕнле хушать, çавăн чухлĕ вăй хурса ĕçлеме, тăшмана отпор парас ĕç çине татах та пысăкрах тимлĕхпе пăхма, çак отпор валли çĕршывăн мĕнпур вăйĕсене татах та хăвăртрах мобилизацилеме тивĕçлĕ.

Фашизма хирĕç пыракан кĕрешӳн чи пысăк средствисенчен пĕри — революциллĕ сыхăлăха пур майсемпе те хăпартса пырасси пулма тивĕçлĕ.

Пуринчен малтан çар вăрттăнлăхне çирĕппĕн те çирĕп сыхласа усрани кирлĕ. Правительство вăрçă енĕпе йышăнакан мероприятисем çинчен сӳпĕлтетни, войскăсем куçса çӳрени çинчен, оборона завочĕсем, транспорт, çыхăну мĕнле ĕçлени çинчен каласа панисем пурте тăшманшăн кăна усăллă пулаççĕ. Оборона завочĕсене, электростанцисене, куç шăрçине сыхланă пек, сыхлăр. Çар вăрттăнлăхне чи хаклинчен те хаклăраххине сыхланă пек сыхласа усрăр. Асра тытăр, ытлашши калаçă кашни сăмах халăха калама çук пысăк сиен кӳме пултарать.

Асра тытăр, тăшман оборона завочĕсемпе кăна мар, войскăсем куçса çӳренипе кăна мар интереслеcнет. Тăшман çарпа тыла тăрантаракан тата мĕн кирлине парса тăракан промышленноçпа ялхуçалăхĕн ытти отраçлисемпе те интересленет. Совет пурлăхĕ, тырă запасĕсем выртакан складсене, амбарсене, сарайсене, машинăсемпе станоксене, уйхирсемпе выльăх-чĕрлĕхе çивĕч куçсемпе сыхласа тăрăр.

Тăшман уйрăмах транспортпа интересленет. Совет транспортне сыхласа тăрăр. Сыхлăр та упрăр ăна! Вокзалсенче, çулсем çинче, чугунçулпа шывçул вокзалĕсем çывăхĕнче кăтартуллă революциллĕ чи лайăх йĕркелĕх организацилĕр. Çапла тăвас пулать: унта ытлашши çынсем ан пулччăр, унта кирлĕ пек йĕркелĕх пултăр, пурне те шанчăклă, ĕçре тĕрĕсленнĕ, пĕтĕм чĕререн паранна çынсем контроллесе тăччăр. Диверсант, разведчик иртсе кайма ан пултартăр тесе, питех те пысăк асăрханулă, сыхăлăхлă пулни кирлĕ. Транспорт ĕçĕнчи мĕнпур тирпейсĕрлĕх, мĕнпур кăлтăксем тăшмана усă кӳме пултараççĕ. Çыхăнун мĕнпур средствисене сыхласа тăрăр, кĕперсене, шыв урлă каçмалли вырăнсене, телеграфа, телефона çивĕч куçсемпе сыхласа тăрăр. Телефон тăрăх асăрханусăр, уççăн калаçассинчен сыхланăр. Пушарсенчен сыхланас тĕлĕшпе мĕн кирлине тунипе туманнине йăлтах тĕрĕслесе тухăр.

Лăпланса ларассине хирĕç — паян вăрçă вăхăтĕнчи чрезвычайнăй обстановка хушнă пек çĕнĕлле, вăрçăри пек, хăвăрт ĕçлеме кирлине ăнланман çынсен мирлĕ шухăш-кăмăлĕсене хирĕç кĕрешӳ пуçласа ярăр.

Мĕнпур йышши дезорганизаторсене хирĕç, кирлĕ мар хыпарсем, паника саракан çынсене хирĕç татăклăн тата пĕр хĕрхенмесĕр кĕрешĕр. Халăх хушшинче ăнлантарулă ĕçе ывăнма пĕлмесĕр туса пырăр. Сирĕн агитаци кашни çын патне çиттĕр, кашни çынна çирĕп шанчăк патăр. Провокациллĕ, суя хыпарсем саракан тăшманăн ултавлă та чее меслечĕсенчен сыхланма пурне те, кашни çынна асăрхаттарса хурăр.

Советсен çĕршывĕ йывăр испытанисенчен пĕр хут çеç мар çĕнтерсе тухнă. Паян ăна хирĕç пуç тӳпинчен пуçласа ура тупанĕ таран хĕçпăшалланнă, урса кайнă, кирек мĕн тума та хатĕр тăракан тăшман тапăнать. Ăна хирĕç хамăрăн пĕтĕм вăя, хамăрăн пĕтĕм ирĕке, кăтартуллă организованноçа, чăтăмлăхпа хăюллă паттăрлăха, кăтартуллă революциллĕ йĕркелĕхе, революциллĕ сыхăлăха кăларса тăратар, вара тăшмана çапса аркататпăрах.

Фронтăн питех те пысăк линийĕ çинче Рабочисемпе Хресченсен Хĕрлĕ Çарĕ совет çĕрĕн кашни пусăмĕшĕн геройла кĕрешет. Фронта пулăшу пама, тăшмана çĕнтерме хамăрăн мĕнпур вăйсене пĕрлештерер!

Çак çĕнтерĕве çирĕппĕн шанса тăракан пĕтĕм совет халăхĕ Ленин—Сталин партийĕ тавра, совет правительстви тавра, Оборонăн Государственнăй Комитечĕ тавра татах та тачăрах пĕтĕçет, Хĕрлĕ Çара пĕтĕм вăя парса пулăшма пĕрлешет.

Совет Союзĕн тата пĕтĕм этемлĕхĕн чи хаяр тăшманне çĕнтерме ССР Союзĕнчи халăхсен мĕнпур вăйĕсене хăвăртрах мобилизацилер!

(«ПРАВДА» умстатьи, июлĕн 1-мĕш.).

Оборонăн Государственнăй Комитечĕ

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: И. В. Сталин (Председатель), В. М. Молотов (Председатель Заместителĕ), К. Е. Ворошилов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Каçхи пĕлтерӳ

Июнĕн 30-мĕшĕнче Совет Союзĕпе Финлянди хушшинчи пĕтĕм госграница тăрăх ĕнер наступлени тунă противнике пирĕн войскăсем каялла хăваласа янă. **Мурманск** енче нимĕç войскисене хирĕç хаяр çапăçусем пыраççĕ. Çапăçусем вăхăтĕнче противнике чылаях пысăк çухатусем кӳреççĕ.

Вильно—Двина енче пирĕн войскăсем противникăн мотомехчаçĕсене хирĕç хаяррăн çапăçаççĕ, противникăн çав чаçĕсем çурçĕр-хĕвелтухăç еннелле çĕмĕрсе кĕме хăтланаççĕ. Çак енче пысăкрах йышлă противнике хирĕç пирĕн войскăсем вăйлăн çине тăрса тата хăвăрт маневрсем туса çапăçаççĕ.

Минскпа Барановичи енĕсенче пирĕн войскăсем противникăн подвижной войскисен пысăкрах вăйĕсене хирĕç çине тăрса çапăçаççĕ, вĕсене малалла кайма чарса тăраççĕ.

Ровно районĕнче танковăй соединенисен пысăк çапăçăвĕсем пыраççĕ. Противник хĕвелтухăç еннелле çĕмĕрсе кĕме хăтланса тунă мĕнпур атакăсене сирсе янă, противнике пысăк çухатусем кӳнĕ. Çак енчи çапăçусенче танковăй чаçсен хаяр кĕрешĕвĕсем пулса иртнĕ, çапăçусем вăхăтĕнче нимĕç танкĕсен чылаях пысăк хисепне пĕтерсе тăкнă.

Фронтăн **Бессарабири** участокĕнче противник татах тепĕр хут Прут юханшывĕ урлă каçма хăтланнă, анчах та пирĕн войскăсем хăвăрт тата татăклăн кĕрешсе, противник каçма хăтланнисене сирсе янă, ăна пысăк çухатусем кӳнĕ.

Иртнĕ кун хушшинче тинĕс-çар флочĕн карапĕсем Балтий тинĕсĕнче противникăн икĕ подводнăй лодкине тата Хура тинĕсре противникăн пĕр подводнăй лодкине путарнă.

* * *

Июнĕн 29-мĕшĕнче красноармеец Исмаилов, хăй пĕччен питех те тĕл персе, калама çук пысăк ăсталăх кăтартнă. Лайăх пытанса ларса, вăл пирĕн госграница урлă каçма хăтланнă белофинсен егерĕсене пĕрин хыççăн теприне 11 çынна персе ӳкернĕ.

* * *

Старший сержант Спиченковăн танк экипажĕ çине фашистсен 5 танкĕ тапăннă. Сержант Спиченков çухалса кайман. Вăл хăраса ӳкмен, противник танкĕсем çине тӳрех тĕллесе пеме тытăннă. Фашистсен танкĕсем пĕрин хыççăн тепри 4 танк стройран тухнă. Спиченков орудине 5-мĕш танк çине те тĕлленĕ, анчах та çак хăюллă командира тăшман персе янă пуля йывăр амантнă. Унăн вырăнне кĕçĕн политрук Огир йышăннă. Вăл фашистсен 5-мĕш танкне те стройран кăларнă.

* * *

Хура тинĕс флотĕнчи сторожевой катерăн экипажĕ (командирĕ лейтенант Остренко) противникăн подводнăй лодкине шыраса тупнă. Катер çийĕнчех вăйлă атака пуçланă. Тарăна ямалли бомбăсем пăрахса, фашистсен подводнăй лодкине пĕтерсе тăкнă.

* * *

Çак кунсенче М. тата Б. пунктсем хушшинче, чугунçул çинчи пысăк кĕперĕн районĕнче, кӳршĕри ял ачисем нумайччен пĕр вырăнта çаврăнса çӳрекен фашистла самолета асăрханă. Тăшман самолечĕ десант антарса хăварма площадка шыранă. Ачасем çийĕнчех çывăхри çар подразделенийĕн командирĕпе çыхăннă. Кĕтсе тăракан вырăна противникăн икĕ пысăк транспортнăй самолечĕ анса ларнă, çав самолетсем çинчен 22 диверсант тухнă. Тавраналла вăрă пек пăхкаласа, вĕсем кĕпер патне йăпшăнса пыма пуçланă.

Çак десанта пĕтерсе тăкма лейтенант Тарасовăн взводне хушнă. Взвод, диверсантсем 50 метра çывхарса çитсен, противник çине пулеметсенчен вăйлăн пеме пуçланă. Фашистсем аптăраса кайнă. Пирĕн боецсем штыксемпе пырса тапăннă. Диверсантсен чĕрĕ юлнă пайĕ çапăçмасăрах пăрахса тарма хăтланнă. Бандăна виçĕ енчен хупăрласа илсе, взвод ăна шурлăх патне хĕсĕрлесе пынă та пĕтĕмĕшпех пĕтерсе тăкнă.

* * *

Капитан Бородянский пысăкрах йышлă тăшмана хирĕç çапăçакан войскăсен соединенийĕ вырнаçса тăнине кăтартса паракан карттăна çар штабне çитерсе пама задани илнĕ. Икĕ красноармеецпа пĕрле капитан чаçсем тăрăх çӳреме пуçланă. О. местечко çывăхĕнче вĕсем çине нимĕç парашютисчĕсем 20 çын ытла вăрмантан тухса тапăннă. Нимĕçсем автоматлă пăшалсемпе хĕçпăшалланнă пулнă. Пирĕн командирпа боецсем çапăçăва хăюллăн хутшăннă. Икĕ хут аманнă капитан Бородянский çапăçу патне пырса çитнĕ подкреплениие вăрмана пăхса тухса тăшман бандине пĕтерсе тăкма приказ паричченех çапăçу хирĕкĕсен кайман. Капитан Бородянскин донесенине çар штабне вăхăтра илсе çитернĕ. Донесенири сведенисемпе усă курса, командовани тăшман чаçне пĕтерсе тăкнă.

* * *

Стокгольмри информаци бюровĕ Буллье, Германи пропагандин Скандинавири органĕ пулса тăраканскер, çакнашкал провокациллĕ пĕлтерӳ сарать: совет самолечĕсем Болгарири Рущук хули çине пырса тапăннă тата ун çине пулеметсенчен пенĕ пулать.

Çак пĕлтерӳ—пĕтĕмĕшпех пуçран шухăшласа кăларнă элек. Паллах ĕнтĕ, Болгари территорийĕ çине Совет Союзĕн пĕр самолечĕ те вĕçсе пыман.

* * *

Гитлер хĕснипе тата хăратнипе, Францири «Виши правительстви» хăйпе Совет Союзĕ хушшинчи дипломатиллĕ отношенисене татнă. Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, «Виши правительстви» хăй çакăн пек решени йышăннине сăмсăр те суя сăлтавпа ăнлантарса парать: «Совет Союзĕн дипломатиллĕ представителĕсемпе консульство представителĕсем общество́лла йĕркелĕхпе хăрушсăрлăха пăснă» имĕш. Кăтартса памасăрах паллă: çак ĕçе тунипе, Виши правителĕсем хăйсем нимĕç фашисчĕсен агенчĕсем, Франци интересĕсене сутнă предательсем пулса тăнине хăйсемех кăтартса пачĕç.

* * *

Тĕрлĕ майсемпе хĕсĕрлесе тата тӳрĕнех юнаса хăратса, Гитлер хăй парăнтарнă государствăсене ирĕксĕрлесех Совет Союзне хирĕç вăрçă пуçлаттарать. Çак пĕтĕм ĕçсене акă мĕншĕн тăвать: тĕнчери общество́лла шухăша ултала́ма тата çакăнпа вара Хĕвеланăç Европăри государствăсем Совет Союзне хирĕç «поход» пуçланă пек кăтартса пама тăрăшаççĕ.

Гитлер Тисо правительствине: Словакия Совет Союзне хирĕç вăрçă пуçламасан, Словакине Венгри çумне пĕрлештеретпĕр, тесе юнаса хăратнă.

* * *

Продовольстви снабженинче пысăк йывăрлăхсем тухса тăнине пула, Румыни столицинче Бухарестра пăлханусем пуçланнă. Пĕр магазин умĕнче çынсен ушкăнĕ виçĕ гитлеровеца вĕлернĕ, çав гитлеровецсем çăкăр патне черете тăнă çынсене хăваласа салатса яма хăтланнă.

Пĕтĕм совет халăхĕ патриотла туйăмпа хавхаланса çĕкленчĕ, вăрçă чĕртекен асса кайнă фашистсене çĕмĕрсе тăкмаллах отпор парас çирĕп кăмăлпа пурăнать.

* * *

Фабрикăсенче, заводсенче, транспортра, колхозсенче, совхозсенче тата учрежденисенче ĕççыннисем пысăк организованноçпа сыхăлăх кăтартаççĕ. Рабочисемпе работницăсем производство планĕсене ăнăçлăн ирттерсе тултараççĕ, Хĕрлĕ Çара мĕн кирлине пĕтĕмĕшпех парса тăраççĕ; çĕршывăн кăнтăр енчи районĕсенче колхозниксем пысăк тухăçлă тырпула нихăçан курман хăвăртлăхсемпе пухса кĕртеççĕ; совет учрежденийĕсенчи служащисем хăйсен ĕçне организованно туса пыраççĕ; ученăйсем, писательсем, художниксем, пĕтĕм совет интеллигенцийĕ хăйсен пĕтĕм вăйĕпе пĕлӳлĕхне тăван çĕршыва, Хĕрлĕ Çара параççĕ.

Июлĕн 1-мĕшĕнчи кăнтăрлахи пĕлтерӳ

Июлĕн пĕрремĕш ыран тенĕ чух çĕрле **Мурманск, Двина, Бобруйск** тата **Луцк** енĕсенче çĕрĕпех çапăçусем пынă.

Фронтăн ытти енĕсенче разведчиксен çĕрлехи шыравĕсем пулса иртнĕ тата пăшалсенчен хире-хирĕç пенĕ.

Мурманск енче противник пирĕн чаçсене кăштах хĕссе пыма пултарнă, анчах вăл малалла куçса пырассине чарса лартнă тата пирĕн çĕр çинчи войскăсемпе авиаци пыра-пыра çапнипе противник çухатусем тӳсет.

Двина енче противник подвижной войскăсене çĕнĕрен малалла кăларса тăратнă, вĕсене пирĕн авиаци сывлăшран чылай хăватлăн пыра-пыра çапнă.

Минск тата **Бобруйск** енĕсенче пирĕн войскăсем çĕрĕпех противникăн подвижной чаçĕсене хирĕç кĕрешнĕ, противнике чылаях пысăк çухатусем кӳнĕ. Çапăçăва пехота, артиллери, танксем тата авиаци хутшăннă.

Луцк енче, **Ровно** районĕнче, пирĕн войскăсем противникăн танковăй соединенийĕсене хĕвелтухăçнелле кайма чарса лартнă. Пирĕн танковăй чаçсем контратакăсем тунине пула противник чылай çухатусем тӳсет.

Фронтăн ытти енĕсенче пирĕн войскăсем, противникăн нумай йышлă атакисене сире-сире ярса, государство чиккине хăйсен аллинчех тытса тăраççĕ.

Пирĕн авиаци **Двина, Слуцк** тата **Луцк** енĕсенче противникăн танковăй моторизованнăй войскисене хăватлăн пыра-пыра çапнă.

Авиаци ĕçĕсен результачĕсене тĕплĕн палăртаççĕ.

* * *

Н. эскадрильйăна З. местечко тĕлĕнче фашистла танксен группине пĕтерсе тăкма задани панă. Танксем юханшыв тăрăх пынă. Тăшман танкĕсем çине чи малтанах старший лейтенант Михайлов самолечĕ çинчен бомбăсем ӳкнĕ. Эскадрилья хастарлăн пырса тапăннипе танксен колоннинчен металл чăмăркки çеç тăрса юлнă. Çак кун эскадрилья 27 танк пĕтерсе тăкнă.

* * *

Тыткăна илнĕ нимĕçсенчен, çавăн пекех тата пирĕн енне тарса каçнă салтаксенчен нумайĕшĕ, вĕсем вăрçă пирки çавтери ывăнса çитни çинчен тата ирĕксĕрленĕ пирки çеç вăрçни çинчен каласа пĕлтереççĕ. Персе вĕлерессипе хăратни—акă мĕн хăвалать пире вăрçа,—тесе каланă Иоганн В. — Германи халăхĕ вăрçă, выçлăх тата асапсем пирки ывăнса çитнĕ. Вăл Совет Российăне хирĕç вăрçасшăн пулман тата халĕ те вăрçасшăн мар.

* * *

Совет патриочĕсем фронт валли панă заказсене хăвăртрах пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе пĕтĕм вăйĕсене параççĕ. Мускаври заводсенчен пĕринче ĕçлекен расточка токарĕ Забузов юлташ питĕ васкавлăн çĕр цилиндр хатĕрлеме ответлă задани илнĕ. Çакна тума норма тăрăх 500 сехете яхăн ĕçлемелле пулнă. Забузов юлташ, пĕр вăхăтрах икĕ станок çинче ĕçлесе, заданине тултаричченех пилĕк кун хушши заводран тухман. Ĕç пахалăхĕ отлично.

* * *

Лейтенант Пасынков роти çине Н высота патĕнче хăйĕнчен йышлăрах противник атака тунă. Нимĕç салтакĕсем ротăна хупăрласа илнĕ. Хăвăрт та хăватлăн контратака туса фашистсене çĕмĕрсе тăкнă, вĕсем тарма пуçланă. Вара тăшман чееленме шухăшланă: кивĕ сарайĕнче пысăк засада хăварнă. Анчах та взвод командирĕ Самохин ертсе пынипе боецсем сарая йĕритавра хупăрласа илнĕ. Тĕл персе тивретекен гранатометчиксем засадăра пытанса юлнă тăшмана пĕтерсе тăкнă.

Малалли 4-мĕш страницăра

Комсомолецсем! Вăрçă ĕçне тимлĕн вĕренĕр!

Тăшмана татăклăн çĕнтериччченех хăюллăн та паттăррăн çапăçăр!

☆ ★ ☆

Трактор рулĕ умне хĕрарăмсем ларчĕç

СЕНТЕРВĂРРИ. МТ Станцинчи трактористкăсен бригади çураки ĕççен планне 109 процент тултарнăччĕ. Хĕрарăмсем çуракинче пулнă хастарлăха халĕ те чакармаççĕ. Çемçе суха çине куçарса шутласан, планпа 262 гектар çĕртме тумаллаччĕ. Вĕсем 333 гектар сухаласа, плана 125 процент тултарчĕç. Трактористка Т. Вершкова «У—2» трактор çинче ĕçлет. Сменăра, норма тăрăх 3 гектар вырăнне, 4—4,5 гектар сухаласа пынă. Кузьминапа Петрова юлташсем те, Вершкова пекех, паха тĕслĕх кăтартаççĕ.

Трактористсенчен, бригадирсенчен тата комбайнерсенчен хăшпĕр юлташсем Хĕрлĕ Çар ретне тухса кайрĕç. Хĕрлĕ Çара тухса кайнă чухне вĕсем тăван çĕршыва çирĕппĕн сыхлама, урса кайнă тăшмана тĕпĕ-йĕрĕпех çĕмĕрсе тăкма хатĕрри çинчен каларĕç.

МТ Станцийĕ малтанхинчен лайăхрах ĕçлет. Трактористсем хушшинче 12 хĕрарăм. Вĕсенчен чылайĕшĕ çак кунсенче ĕçе тавăрăнчĕç. Сăмахран, Хĕрлĕ Çара кайнă Н. Громов машинине трактористка С. Иванова йышăнчĕ.

Халĕ производствăра ĕçлессинчен уйăрмасăр тăватă хĕрарăма тракторпа ĕçлеме вĕрентетпĕр. Çапла вара пирĕн кирек хăш вăхăтра та ĕç вăйĕ çителĕклĕ пулать.

Г. ЗАКАМСКИЙ.

Пирĕн задача—Хĕрлĕ Çара пулăшасси

Фашистла вăрă-хурахсем пирĕн социализмлă тăван çĕршыв çине килсе тапăнни çинчен пĕлнĕ хыççăн эпир калама çук хытă тарăхрăмăр. Фашистсем пирĕн телейлĕ халăха хăйсен чури туса хума шутланă пулас. Паллах, фашистла бандитсен тискер ĕмĕчĕ нихçан та пурнăçа кĕрес çук! Пирĕн паттăр Хĕрлĕ Çар ун пек çĕлен-калтасене пĕр хут кăна мар çапса аркатнă, халĕ те ним юлмиччченех пĕтерсе хурĕ. Тăшмана хирĕç тухса, ăна çирĕп отпор пама эпир те, колхозницăсем, яланах хатĕр.

Пирĕн упăшкасем паян тăшмана хирĕç çапăçма Рабочисемпе Хресченсен Хĕрлĕ Çарĕн ретне—фронта тухса кайрĕç. Эпир вĕсене: тăшмана хирĕç юлашки юн юлмиччен çапăçма наказ патăмăр. Çавăнпа пĕрлех эпир колхозра вăйлă тырпул туса илессишĕн нихăçанхинчен ытларах хастарлăхпа ĕçлеме, государство умĕнчи обязательствăсене (сĕт-çу, çăмарта, аш-какай парасси) срокчен парса татма, Хĕрлĕ Çара куллен пулăшса пыма сăмах паратпăр.

Иртнĕ çулта пирĕнтен кашниех 230 ĕçкунĕнчен кая тунисем пулман. Эпир кăçал та пысăк тухăçлăхпа ĕçлеме пулатпăр.

Çĕмĕрле районĕнчи «Большевик» колхоз членĕсем:

П. ВАСИЛЬЕВА, А. МЕЛЬКОВА, П. МИХАЙЛОВА.

Государство умĕнчи обязательствăсене срокчен тултараççĕ

ШĂХАСАН. Германин ултавлă фашизмне çапса аркатас тĕлĕшпе пыракан кĕрешӳре хамăрăн паттăр Хĕрлĕ Çара пулăшас тесе, районри колхозсемпе колхозниксем ĕçре татах пысăккăн хавхаланса ĕçлеме пуçларĕç. Районĕпе пурĕ 20 колхоз, иртнĕ çулхи тырăран, кăçалхи хатĕрлев обязательствине тултарас шутпа, 1000 центнер ытла тырпул леçсе пачĕç. Тăшман пирĕн çине тапăнни çинчен пĕлсен тепĕр куннех Атнашри Киров ячĕпе тăракан колхоз 200 центнер, Ухманти «Победа» колхоз 250 центнер, Ушанарти Калинин ячĕпе тăракан колхоз 114 центнер, Шуркассинчи Ворошилов ячĕпе тăракан колхоз 100 центнер, Энтриялĕнчи «Герой» колхоз 70 центнер тырă государствăна пачĕç. Ухманти «Победа» колхоз государствăна аш-какай парса татрĕ, Шăхасан выселкинчи «Новая жизнь» колхоз сĕт-çу, çăмарта тăратас плана тултарнă.

В. ЧЕРНОВ.

Пирĕн тыл çирĕп

ШАМĂРША. Фашистла Германия социализмлă тăван çĕршыв çине тапăннине хирĕç ответлесе, районри колхозсем хăйсен ĕçĕсене татах вăйлатрĕç. Колхозсем, колхозниксемпе колхозницăсем тыл çирĕп пулни тăшмана хăвăртрах çĕмĕрсе тăкма пулăшнине аван ăнланаççĕ. Кашни колхозра хĕрӳ ĕç пырать: уборкăна хатĕрленеççĕ, государство умĕнчи обязательствăсене срокчен тултараççĕ.

Çак кунсенче «Красная звезда» колхоз кăçалхи çулшăн государствăна 40 центнер, «Победа» колхоз 100 центнер тĕштырă тата 10 сысна кайса пачĕ.

Чылай хĕрарăмсем фронта каякан арçынсем вырăнĕнче ĕçлеме тытăнаççĕ. Машинно-тракторнăй станцинче çичĕ хĕрарăм тракторпа тата икĕ хĕрарăм типографинче ĕçлеме тытăннă.

Машинно-тракторнăй станци трактористсен курсне организацилерĕ. Курсра 40 хĕрарăм вĕренет.

Д. ОБОФОРОВ.

Медсестрасен курсĕ

Учительсен пĕлӳне хăпартакан институтра медсестрасен курсне организацилерĕç. Курсра хĕрарăмсемпе пĕрле арçынсем те вĕренеççĕ. Курса Шупашкар больницинче ĕçлекен врач Васильева юлташ ертсе пырать.

Институтра вĕренекенсем, хăйсен квалификацийĕсене ӳстерсе пынă хушăрах, медсестрасем пулаççĕ.

О. ЯРУСОВ.

Хĕрарăмсен активлăхĕ

ТĂВАЙ. Çак кунсенче трактористкăсен районри канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлура тухса калаçакансем фронта каякан трактористсем вырăнĕнче ĕçлеме хатĕр тăнине кăтартрĕç.

Коммунистка-трактористка Порфирьева юлташ:

— Пĕр улшăнмасăр пилĕк çул хушши тракторпа ĕçлетĕп. Çак хушăра трактора лайăх вĕренсе çитрĕм. Эпĕ тăван çĕршывшăн, телейлĕ те ирĕклĕ пурнăçшăн, аслă Сталиншăн трактор çинчен танк çине куçса ларса, тăшмана çĕмĕрсе тăкма хатĕр. Эпĕ хамăр районри, çавнашкалах ытти районсенчи хĕрарăмсене те фронта каякан арçынсем вырăнĕнче ĕçлеме, трактора, комбайна тата ытти машинăсене вĕренме чĕнетĕп,—терĕ.

Хĕрарăмсем хăйсен патриотизмне кăтартаççĕ. Халĕ машинно-тракторнăй станцинче Данилова, Шусева тата ытти хĕрарăмсем трактор рульне тытса ĕçлеме пуçларĕç. Чылай хĕрарăмсем тракторпа комбайна вĕренме тытăнчĕç.

А. КАХОВСКИЙ.

Производство планĕсене тултарнипе ответлетпĕр

ЙĚПРЕÇ. Германи фашисчĕсем пирĕн ирĕклĕ социализмлă тăван çĕршыв çине тапăннине хирĕç ответлесе, районри ĕççынисем хăйсен активлăхне вăйлатрĕç, производствăллă çĕклен ӳ вăйлансах пырать. Артельсем çурçулти плана срокчен тата ытлашшипех тултарчĕç. Районри швейнăй мастерской ултă уйăхри производствăллă плана 137 процент тултарнă. «Кооплеспром» артелĕ те начар мар ĕçлет. Вăл та хăйĕн планне ирттерсе тултарнă.

Колхозсенче те çавнашкалах, кашни колхозникпа колхозница хăйĕн вырăнĕнче тӳрĕ кăмăлпа ĕçлесе, Хĕрлĕ Çара пулăшаççĕ. Районри чылай колхозсем государство умĕнчи обязательствăсене срокчен тултараççĕ.

Çак юлашки ик-виç кун хушшинче «Молния» колхозра çĕнĕ заемшăн 3.480 тенкĕ, «Тымар» колхозра — 1970 тенкĕ, «Костер» колхозра — 1500 тенкĕ укçа пухса панă.

Ф. ЗАХАРОВ.

ВРАГУ НЕ БУДЕТ ПОЩАДЫ!

Тăшмана каçару пулмасть!

Н. Долгоруков ӳкерчĕкĕ. («Искусство» издательстви кăларнă плакатран тунă репродукци). ТАСС фотохроники.

☆ ★ ☆

Фашистсене ĕмĕрлĕхех тĕп тăвар

ÇĔМĔРЛЕ, июнĕн 26-мĕш. **(Телефон тăрăх, хамăр корр.).** «Большевик» завод клубĕнче, райвоенкомат ĕçленĕ çĕрте, Германин урса кайнă фашисчĕсене хирĕç çапăçма фронта каякансен митингĕ пулса иртрĕ. Митингра ВКП(б) райком секретарĕ Н. Павлов юлташ сăмах тухса каларĕ.

Павлов юлташ хыççăн комбинатри рабочи Ножков, Хĕрлĕ Çара кайма мобилизациленнĕ Кудашов, Яковлев, Васильев тата ытти юлташсем тухса каларĕç.

— Эпĕ Гитлерăн урса кайнă, кĕççе питлĕ, намăссăр йыттисене хирĕç паттăррăн çапăçма сăмах паратăп. Пирĕн аттесемпе аннесем юн тăкса çĕнсе илнĕ ирĕклĕхе, Аслă Сталин туса панă савăнăçлă пурнăçа тăшмансен кулли тумастпăр. Шансах тăратăп, гитлерла ирсĕр банда кĕçех тĕп пулĕ. Пирĕн мухтавлă Хĕрлĕ Çар нихăçан та, никам умĕнче те парăнман!—терĕ Егоркинăри «Большевик» колхозри колхозник Васильев юлташ, фронта хăй ирĕкĕпе кайма мобилизациленнĕскер.

Митинга пухăннă çынсем, пурте пĕр çын пек пулса, тăвăллăн алă çупса, çакăн пек резолюци йышăнчĕç:

«Эпир, рабочисемпе хресченсен Хĕрлĕ Çар ретне каякансем, хамăрăн вĕçĕмсĕр юратнă çулпуçăмăра Аслă Сталина тата çĕршыва çирĕп сăмах калатпăр: пирĕн таса çĕр çине тапăнма пăхакан фашистсене ним юлмиччченех çапса салататпăр. Эсир — фабрик-заводсенче, колхозсенче ĕçлеме юлакансем, атте-аннесем, палланă юлташсем — кашниех харпăрхăй вырăнĕнче тӳрĕ кăмăлпа ырми-канми ĕçлесе, чăнчăн совет патриотне тивĕçлĕ дисциплинăллă пулса, пирĕн паттăр Хĕрлĕ Çара çĕнтерӳ хыççăн çĕнтерӳ тума пулăшăр!»

Социализмлă тăван çĕршыв çине тапăннă фашистла бандитсене хирĕç çапăçма фронта яма ыйтса районри военкомата кашни кунах вуншар заявлени килет. Рабочисемпе служащисем, колхозниксем, хĕрарăмсем—пурте фронта кайма ыйтаççĕ. Вĕсем хушшинче ваттисем те, çамрăккисем те сахал мар.

«Тăван çĕршывшăн, аслă Сталиншăн тăшманпа юлашки вăй юлмиччен çапăçма пулатăп»—çакăн пек кашни заявленин содержанийĕ. Хăшĕсем кĕскен çеç çырнă, анчах пурте ăнланмалла. Акă пирĕн умра Павел Никифоровăн заявленийĕ. Вăл «Большевик» заводри рабочи.

«Рабочисемпе Хресченсен Хĕрлĕ Çарĕн ретне добровольно илме ыйтатăп. Асра тытма çакна пĕлтеретĕп: 1. Образовани—6 çул вĕреннĕ, 2. 1923 çулта çуралнă, 3. професси—слесарь. П. Никифоров.

Иван Отрыванкин древкомбинатри 2-мĕш номерлĕ цехра ĕçлет, стахановец. Вăл Хĕрлĕ Çар ретĕнче пулнă, вăрçă техникине лайăх вĕреннĕ. Халĕ фронта яма ыйтса военкомата заявлени панă.

«Мана Ленин—Сталин партийĕ ӳстерчĕ, Рабочисемпе Хресченсен Хĕрлĕ Çарĕн хĕçпăшал техникине çирĕппĕн алла çавăрса илме вĕрентрĕ. Хĕрлĕ Çарта эпĕ интернациональнăй ыйтусем тăрăх та нумай пĕлӳсем илтĕм. Эпĕ хамăрăн партипе тăван çĕршыва чĕререн юрататăп. Военкомран эпĕ мана Хĕрлĕ Çарăн действующи чăсне яма ыйтатăп. Çавăнпа пĕрлех эпĕ çакна шантарма пултаратăп: хам çине хунă шанăçа, задачăна ăнăçлăн пурнăçлăп. Тăшмана хирĕç пĕтĕм вăя хурса кĕрешме пулатăп», тесе çырать Отрыванкин юлташ.

Акă тата хĕрарăм патриоткăсен заявленийĕсем:

«Манăн упăшка Хĕрлĕ Çарта,—вăл тăван çĕршыва сыхлать. Эпĕ те упăшкана юнашарах Хĕрлĕ Çар ретне тăрасшăн. Эпĕ—медсестра, фронтра манăн пулăшу та кирлĕ. Ыйтăва пурнăçлама ыйтатăп. Ыйтаканĕ Антонина Ивантаева».

«Эпĕ боецсене медицинăллă пулăшу пама мана фронта яма ыйтатăп. Эпĕ — медсестра. Хамăрăн тăван çĕршыва сыхлас çĕрте эпĕ те тивĕçлĕ пулăшу пама пултаратăп. Е. Афанасьева».

Кун пек заявленисем татах та нумай. Кашниех вĕсем хăйсене фронта хăвăртрах яма ыйтаççĕ.

...Райвоенкомата васкавлăн 3 çамрăк пырса кĕчĕç. Хăйсем тарланă, çарапуçăнах.

— Фашистсемпе çапăçма каясшăн. Ворошиловла тĕл пеме пултаратпăр, тăшман пирĕнтен тараймĕ,—терĕç вĕсем.

— Çамрăк вĕт эсир?—ыйтрĕç вĕсенчен.

— 15 çулта, 7 çул вĕреннĕ,—ответлерĕç ачасем.

— Епле пĕчĕккĕ. Манăн атте те çамрăклах çара кайнă, тăшманпа çапăçнă. Халĕ пичче Хĕрлĕ Çар ретĕнче,—каласа пачĕ вĕсенчен пĕри.

Совет ĕççынисем юнлă фашистсене тарăхса ылханаççĕ. Вĕсем тăван çĕршыва, телейлĕ те пуян пурнăçа сыхлама, пӳтсĕр фашизма ним юлмиччен çапса салатма яланах хатĕр.

Районри колхозсемпе бригадăсенче митингсемпе пухусем пулса иртрĕç. Фашистла бандитсен провокацине хирĕç ответлесе, колхозниксем колхоз производствинче татах та тимлĕреххĕн, тухăçлăн ĕçлеме пулаççĕ. Кунпа пĕрлех колхозниксем, кирлĕ пулсан, тăшманпа çапăçма халех фронта кайма та хатĕр тăни çинчен пĕлтереççĕ.

«Красная звезда» колхозра кашни колхозник килĕнчех радио пур. Молотов юлташ радио тăрăх каланине илтсенех вĕсем клуба пухăнчĕç. Кунта кĕске митинг пулса иртрĕ.

Фашистла вăрă-хурахсем пирĕн телейлĕ çĕршыв çине килсе тапăнчĕç. Анчах хăватлă Хĕрлĕ Çар Германи вăрă-хурахĕсене çирĕппĕн ответ парĕ. Эпир, колхозниксем, хамăрăн Хĕрлĕ Çара хастарлăн пулăшса пырăпăр, кирлĕ пулсан, пăшал тытса фронта тухса кайма та хатĕр,—терĕ митингра В. Смирнов юлташ.

Колхозниксем пурте пĕр саслăн колхоз производствинче тухăçлă ĕçлеме, тырпул тухăçлăхне ӳстерессишĕн вăя хурса кĕрешме, хастарлă ĕçпе Хĕрлĕ Çара пулăшма пулса резолюци йышăнчĕç.

Иртĕнсе кайнă тăшманăн каппайчăкла суя халлапĕсем

Германин юншăн çунакан фашистла правителĕсен иртĕнсе кайнă ушкăнĕ, французсене, чехсене, поляксене, сербсене, Норвегие, Бельгие, Данию, Голландие, Грецие тата ытти халăхсене пусмăра кĕртсе ӳкернĕскер, Германи çарне «никам та çĕнтерейместь» тесе вĕçкĕнле суя халлап туртса кăларнă.

Сăмах та çук, Германири фашистсем вăрçа нумай вăхăт хушши тата çине тăрса хатĕрленсе пынă, вĕсем пысăк йышлă çар туса хунă, ăна хытă хĕçпăшаллантарнă. Анчах ăна «никам та çĕнтерейместь» текен суя халлапа фашистла заправилăсем хăйсем шухăшласа кăларнă.

Вырăс халăхĕ хăйĕн историйĕнче тапăнусене нумай хут курнă, вăл тутарсен, поляксен тата Наполеонăн,—Наполеон çарĕнче çирĕм тĕрлĕ чĕлхепе калаçакан салтаксем пулнă,—нашествийĕсенчен тивĕçлипе хăтăлса тухнă,—çак вырăс халăхĕ нимĕç пусмăрçисене хирĕç те пирвайхи хут мар кĕрешет. Пирĕн халăх çакăн пек историллĕ событисене яланах асра тытать: 1242 çулта Пăр çинчи çапăçу пулнă, ун чухне вырăс çарĕсем, Александр Невский ертсе пынипе, нимĕççен йытă-рыцарĕсене, Новгородăн ирĕклĕ çĕрĕсем çине тапăнса кĕме тăнăскерсене, пĕтĕмпех çĕмĕрсе тăкнă. Грюнвальд патĕнче (1410 çулта) пулнă çапăçу çинчен те асрах тытатпăр, ун чухне Польша—Литва — Россия пухнă пĕрлешӳллĕ çар нимĕççен тевтонски рыцарь орденне пит вăйлăн çапса çĕмĕрнĕ, çавăн чухне, истори кăтартса панă тăрăх, Смоленскран ополченипе пынă вырăссем уйрăмах паттăррăн çапăçнă, вĕсем çавăн пек паттăррăн çапăçнинчен пĕтĕм çапăçу ăнăçлă пуласси нумай килнĕ.

Вырăс халăхĕ тунă çĕнтерӳсен историне çавăн пекех тата Хĕвелтухăç Пруссири Куннерсдорф ялĕ патĕнчи сражени те кĕрсе юлнă,—ун чухне вырăс çарĕсем генерал Салтыков ертсе пынипе Прусси çарне, «Великий» тенĕ Фридрих хăй ертсе пынăскерне, пĕтерсе тăкнă, сраженире тăшманăнне 172 оруди тата 28 ялав тытса илнĕ. Çичĕ çул хушши пынă вăрçă вăхăтĕнче вырăс çарĕсем генерал Чернышев ертсе пынипе Прусси столицине—Берлина—йышăнса илнĕ (1760 çулта).

Пит лайăх хĕçпăшалланса тĕнчери империализмлă пĕрремĕш вăрçа хутшăннă хыççăн, Германи çарĕсем вырăс çарĕсене, ун чухнехи вăхăтра япăх хĕçпăшалланнă пулнăскерсене, татăклăн çĕнтереймен, Германин мухтава тухнă «Бертам»—42 сантиметрлă гаубицисем—вырăссен Осонец ятлă вăйсăр крепоçне те витереймен.

1918 çул вĕçĕнче, Хĕрлĕ Çар чаçĕсем тата Украинăри халăх хĕстернине чăтаймасăр, Германи интервенчĕсем Украинăран намăслăн тухса тарнине те пурте астăваççĕ.

Германири военщина хальхи вăхăтра хăй 1939—1940 çулсенче çăмăллăн тунă çĕнтерӳсемпе мухтанать, анчах çав çĕнтерӳсене фашизм хăйĕн вăйĕсемпе мар, пуринчен ытла фашистсен вăйĕсене хирĕç çапăçмалла килнĕ çĕршывсенче хура измена тата предательство пулнипе туса пынă. Çавăн пек пулнă Польшăра, унта çар пухмалли мобилизациллĕ тата оперативлă плансем Германи командованийĕн аллине кĕнĕ. Çавăн пек пулнă Норвегире, унта çар маневрта, Германи çарĕсем аннă районтан инçетре, пулнă, унăн холостой патронсемпе пекех çапăçăва кĕмелле килнĕ. Голланди çарне поражени тӳстернĕ тата вăл парăннă çĕрте парашютистсен десанчĕсем пысăк вырăн йышăнса тăнă,—çав парашютистсен десанчĕсене Германи агенчĕсем малтанах хатĕрлесе хунă районсене тата вĕсем çĕр çинчен сигналсемпе кăтартусем панипе антарнă. Бельгири Эбен-Эмаэль форчĕн планне вăрласа, нимĕçсем çав фортăн копине туса лартнă та ун çине атака тума вĕреннĕ.

Югослави çарĕнче офицерсемпе генералсем нумайĕшĕ малтанхи вăхăтра Австри çарĕнче служба тăнăскерсем пулнă, Симович правительствин влаçа хăй аллине илнĕ хыççăн, çав офицерсемпе генералсене вырăнтан кăлармалла пулнă. Вĕсенчен пĕри—генерал Коперник, кайран палăртнă тăрăх, Югославии пораженийĕн организаторĕ пулнă.

Греци çарĕнчи хăшпĕр генералсем те çавăн пекех айăплă, вĕсем мĕнпур майсемпе хирĕç тăмасăрах, хăйсен ирĕкĕпех тăшмана парăннă,—çавăншăн вĕсене хăйсен правительстви çар званийĕсемсĕр хăварнă.

Çавăн пекех тата Франции малтанхи правительствин хăшпĕр членĕсем Германин фашистла агентурипе çыхăнса тăни те паллă, вĕсем хăйсен çарне тата хăйсен халăхне юриех поражени патне илсе пынă. Франци правительстви хăйĕн халăхĕнчен вилеслех хăранă. Çавăн пек хăранипе штабсем ĕçлейми пулнă, кĕрешни кирлĕ пулнă çĕрте çарсем нимĕн те тумасăрах тăнă.

Фашистла вăрă-хурахсем Европăри халăхсене пусмăра кĕртсе ӳкернĕ чухне вĕсене хирĕç никам та вăйлăн тăманни те çителĕклех паллă, хирĕç тăнисем пулнă çĕрте çав хирĕç тăракансене фашистсем хăйсен çарĕ пысăкрах пулнипе тата техникăллă средствăсем нумайрах пулнипе пусарса лартнă. Çапла, сăмахран, ютçĕршывсенчи пичет пĕлтернĕ тăрăх, 1939 çулти сентябрĕн 1-мĕш тĕлне Германин Польшăна хирĕç тăракан çарĕнче пехота дивизийĕсем 45, кашни дивизире 16 пин çын пулнă, çав вăхăтрах поляксен пехота дивизийĕсем 40, кашни дивизире 10,5 пин çын пулнă; нимĕççен йывăр артиллери икĕ хут нумайрах—600 орудие хирĕç 1.400 оруди пулнă; çăмăл артиллери питех те нумайрах пулнă—2.400 орудие хирĕç 5.100 оруди; противотанковăй орудисем сакăр хут нумайрах—600 орудие хирĕç 4.790 оруди пулнă; танксем тăватă хута яхăнах нумайрах пулнă—910 танка хирĕç 3.350 танк; самолетсем икĕ хут нумайрах пулнă—1.200 самолета хирĕç 2.500 самолет. Вăйсем Германин çакăн пек нумайрах пулнă пулин те, Германин танковăй дивизине—Рейнгардт дивизине—Варшавăра пĕтĕмпех çĕмĕрсе тăкнă.

Иртнĕ çулхи майăн 10-мĕшĕнче Германи çарĕ главнăй направленире — Голланди, Бельги тата Люксембург чиккисенче—союзниксене хирĕç пехота дивизийĕсем 107 тата танковăй дивизисем 10 кăларса тăратнă. Союзниксен çав направленире пехота дивизийĕсем 63, механизациленĕ çăмăл дивизисем 4 тата кавалери дивизийĕсем 6 пулнă. Çав вăйсем тăватă çĕршывăн: Францин, Англин, Бельгин тата Голландин çарĕсем пулнă, вĕсене пĕрлештерекен пĕр командовани пулман. Унтан та япăхрах, çав çарсене политикăллă тарăн противоречисем те, оперативлă-стратегиллĕ тĕрлĕрен туртăмсем те пĕр-пĕринчен уйăрса тăнă.

Союзниксен çак асăннă вăйĕсем çумне, Люксембург, Бельги тата Голланди чиккисенче тăнăскерсем çумне, Англипе Францин çурçĕр-хĕвелтухăç фронтĕнче пулнă пĕтĕм резервне,—унта пехота дивизийĕсем çиччĕ тата танк дивизийĕсем виççĕ пулнă,—çав резерва хушсассăн та нимĕççен çарĕсем союзниксен çарĕсенчен пит нумай ытларах пулнă. Вăрçакан енсем техникăпа мĕн чухлĕшер хĕçпăшалланине кăтартса пама çак факта илсе кăтартсан та çителĕклĕ пулать: нимĕççен танковăй дивизийĕсенче кашнинчех 400—500 танк пулнă, французсен—180; фашистсен çарĕн самолетсем тăватă хута яхăнах нумайрах пулнă—1.300 самолета хирĕç 5 пин самолет тата артиллери те фашистсен çарĕн чылай нумайрах пулнă,—артиллерие ăна тивĕçлипех вăрçă «турри», тесе калаççĕ. Анчах, фашистсен çарĕнче вăйсем çавăн пек нумайрах пулнă пулин те, çакăн пек факт пулнă: Фландрире нимĕççен малалла çĕмĕрсе кĕнĕ танк дивизийĕн пĕтесрен хăтăлас тесе тармалла килнĕ.

Голландие, Бельгие тата союзниксен Фландрири чаçĕсене парăнтарнă хыççăн, Германин фашистла правителĕсем каллех хăйсен чылай вăйĕсене—135 пехота дивизийĕ тата 10—12 танковăй дивизи яхăн—французсене хирĕç пухнă, французсен çав вăхăтра пехота дивизийĕсем 95 пулнă, вĕсем хăйсен нумай мар пулнă мотомеханизированнăй чаçĕсене çухатса пĕтернĕ. Париж çине тапăннă вăхăт тĕлне Германи авиацийĕ сывлăшра пĕтĕмпех пуçпулса тăнă.

Грецире те çавăн пек картинах пулнă—нимĕççен салтаксем те, вăрçă вăрçмалли техникăллă средствăсем те нумайрах пулнă. Анчах кунта та, Метаксас линийĕнче, Германи войскисем йывăр поражени тӳснĕ, грексен контрнаступление куçма çителĕклĕ вăй пулнă пулсан, вара фашистсен похочĕ пĕтĕмпех пăчланса ларнă пулĕччĕ.

Германи çарĕ хăйĕн противникĕсен япăх хĕçпăшалланнă, çитменне шалти изменниксем сутакан çарĕсене çăмăллăн çĕнтерме хăнăхнă. Çапла ĕнтĕ, Германи çарне «никам та çĕнтерейместь» тени—суя халлап.

Хĕрлĕ Çар белофинсене хирĕç вăрçнă вăрçăра Маннергейм линине, Германин çар специалисчĕсем хутшăннипе тата ертсе пынипе тунăскерне, çĕмĕрсе тăкнăшăн шăртланса, фашистсем юриех Мажино линине çĕмĕрсе кĕнĕ пек туса кăтартрĕç. Чăннипе илсен Германи çарĕн кучухнехи укрепленнăй полосасене çĕмĕрсе тухма килмен-ха. Польшăн хĕвеланăçĕнчи чиккине пĕртте çирĕплетмен пулнă, çавăн пекех Францин çурçĕр енчи чиккине те пит сахал çирĕплетнĕ пулнă. Вăйлă тунă Мажино линийĕ патне Германи çарĕ, Францин пит лайăх çулĕсемпе усă курса, тылран пырса кĕнĕ.

Темиçе çул хушши хатĕрленнĕ хыççăн 1939 çулта вăрçă пуçласа, Германири фашистсем вăрçа пит хăвăрт вĕçлесе çитеретпĕр, тесе шутланă.

Анчах вĕсен çав шанчăкĕсем пурнăçа кĕмерĕç. Хĕвеланăç Европăри государствăсене чылайĕшне пусарса лартрĕç тата хăйсене пăхăнтарчĕç пулин те, фашистла заправилăсем вăрçа хăвăрт вĕçлеймерĕç. Халĕ пирĕн тăван çĕршыв çине сĕмсĕррĕн тапăнса, Германи фашизмĕ хăйĕн тискер шухăшĕсене пурнăçа кĕртес тесе юлашки пĕтĕм вăйĕпе тапăçланать. Анчах Германи çарĕн пухăш-кăмалĕ, вăрçă пуçламĕшĕнчипе танлаштарсан, нумай чакнă. Хăйсем вăрçăна тĕнчере пуçпулса тăрассишĕн туса пынине пытарасси фашистла правительсемшĕн халĕ ĕнтĕ йывăр,—фашистсем тĕнчере пуçпулса тăрасси тени—вăл халиччен курман тискерлĕхе тата мĕнпур халăхсем пусмăра кĕрсе ӳкессине пĕлтерет.

Хĕвеланăç Европăри халăхсен—фашизм тискеррĕн эксплоатацилекен халăхсен тарăхăвĕ ӳссе пырать. Фашистсен атти таптакан çĕршывсене, парăннă çĕршывсем тесе шутламалла мар. Норвегире, Голландире, Бельгире, Польшăра тата Чехословакире массăсем питех те кăмăлсăр, вĕсен кăмăлсăрлăхĕ ытларах та ытларах пусмăрçăсене хирĕç уççăн кĕрешӳ пулса пырать. Югославири сăртсем çинче ирĕклĕхе юратакан серби халăхĕн вуншар пин ывăлĕсем халĕ те çаплах хĕçпăшалпах кĕрешеççĕ. Иртĕнсе кайнă Гитлер каллех тĕлĕнмелле авантюра туни çине, халиччен курман-илтмен сĕмсĕр тапăну туни çине пĕтĕм прогрессивлă этемлĕх тарăхса пăхать.

Совет правительствипе пирĕн пĕтĕм халăх вăрçа хутшăнас мар тесе тăрăшрĕç. Пире вăйпах вăрçа хутшăнтарчĕç. Ĕнтĕ вăрçă пуçланнă. Хĕрлĕ Çар Германи çарĕпе тĕл пулса çапăçма тытăнчĕ,—вăл, Германи çарĕ, халиччен çапăçу хирĕнче вăйлă противникпе тĕл пулманччĕ-ха. Иртĕнсе кайнă фашистла тискер кайăка пирĕн паттăр Хĕрлĕ Çар çапса çĕмĕрет, мĕншĕн тесен Хĕрлĕ Çар чи лайăх техникăпа хĕçпăшалланнă, вăл тăван çĕршыва, хамăрăн партие, хамăрăн çулпуçа тата учителе Сталин юлташа хĕрӳллĕ юратнипе хавасла, Хĕрлĕ Çар—хăй тĕрĕслĕхшĕн çапăçнине пĕлсе тата хăй вăрçăра çĕнтерессине шанса тăрать.

Эпир пĕлетпĕр—кĕрешӳ вăйлă пулать, вăл пит нумай вăй тата сахал мар жертвăсем илĕ, анчах вăрçăра эпир çĕнтеретпĕр.

Генерал-лейтенант М. ХОЗИН.

Пурте, пĕр çын пек пулса, Тăван çĕршыва сыхлар!

Сборнăй пунктра

ÇĔМĔРЛЕ. (**Хамăр корр.**) «Большевик» завод клубне райвоенкоматăн сборнăй пункчĕ вырнаçнă. Комиссине тĕрлĕ профессиллĕ çынсем — столярсем, токарьсем, слесарьсем, шоферсем, трактористсем, колхозниксем, бухгалтерсем кĕреççĕ. Кăштах вăхăт иртсен вĕсем артиллеристсем, танкистсем, пехотинецсем пулса тăраççĕ. Вĕсем пурте фашистла çĕлен-калтасене пĕтерме кайма, социализмлă тăван çĕршыва сыхлама кайма васкаççĕ.

Акă сборнăй пунктран вăтам пӳллĕ, яштака çамрăк тухать. Вăл кулать, — савăнăçлă. Часах ун патне юлташĕсем пыраççĕ.

— Ну, мĕнле Ваня? — ыйтать пĕри.

— Лайăх! Фашизма пĕтерме каятпăр! — ответлет вăл.

Ваня Чернов — Мыслец ялсоветĕнчи «Ударник» колхозра тăваттăмĕш çул бригадир пулса ĕçленĕ. Ĕçре яланах пример кăтартнă, малта пынă. Кăçал та çуракине вăл ертсе пыракан бригада малтан вĕçленĕ.

Клуб умĕнче Яндашри «Комбайн» колхоз членĕсем тăраççĕ. Кашниех çирĕп сывлăхлă, кашнин пĕр шухăш-кăмăл:

— Урса кайнă фашизма, ирĕклĕхпе прогресс тăшманĕсене çĕмĕрсе тăкмалла!

— Тăшман пирĕн çине вăрçăпа тапăнчĕ. Вăл, пирĕн совет çĕрĕ çинче те хуçа пулса, халăха чуралăхпа пусмăрта усрасшăн. Çук, ку вăл нихăçан та пулмĕ. Совет халăхĕ вăйлă, вăл коммунистсен партийĕпе совет правительстви тавра таччăн пĕтĕçсе тăрать. Нимĕнле тăшман та уншăн хăрушă мар. Эпир, алла хĕçпăшал тытса, пирĕн çине тапăнма хăйнă вăрă-хурахсене пĕтерме яланах хатĕр,—терĕç «Комбайн» колхоз членĕсем Д. Милуков, Н. Охтярев, Н. Яркей, К. Вдовин юлташсем Хĕрлĕ Çара тухса каяс умĕн.

Сталин ячĕпе тăракан колхоз членĕн Василий Кузьмин юлташăн шăллĕ—Павел — Хĕрлĕ Çар ретĕнче. Паян акă вăл хăй те фронта каять.

— Молотов юлташ питех те тĕрĕс каларĕ: «Çĕнтерӳ пирĕнте пулĕ», терĕ. Эпĕ те çавнах калатăп: çĕнтерӳ пирĕнте пулать, Германи фашизмĕ пĕтмеллех, — терĕ Василий Кузьмин юлташ.

Сборнăй пунктра «За родину! «За Сталина!» ятлă стена хаçачĕ кăларнă. Ăна пурте пысăк хавхаланупа вулаççĕ.

Стена хаçатĕнче уйрăм çынсем райвоенкомата панă заявленисен содержанине çырса кăтартнă. Акă вĕсенчен хăшпĕрисем:

«Пирĕн тăван çĕршыв çине тапăннă киревсĕр фашистсене пысăк çилĕпе тарăхса ылханатпăр, пире Хĕрлĕ Çарăн пĕр-пĕр действующи чаçне яма ыйтатпăр. Фронта кайсан эпир Рабочисемпе Хресченсен Хĕрлĕ Çар воинĕн тивĕçлĕхне чыслăн пурнăçлама тупа тăватпăр. Комсомолецсем: Е. Востричкин, П. Куликов, Н. Мамаев».

«Мана хамăн ирĕкпе Хĕрлĕ Çар ретне яма ыйтатăп. Эпĕ фронтра пулса тăшмана пĕтермешкĕн паттăр Хĕрлĕ Çара пулăшма пулатăп. Мехлесопунктри телефонистка Т. Окина».

Клуб патĕнче — Хĕрлĕ Çара каякансен ашшĕ-амăшĕсем, пиччĕшĕсемпе аппăшĕсем, юлташĕсем. Нимĕнле салхуллăх та çук вĕсен. Хăйсен ачисене, пиччĕшĕсене Хĕрлĕ Çара илнĕшĕн савăнса калаççĕ. Хăшĕсем тата фронта каякансене наказсем параççĕ.

— Пирĕншĕн ан пăшăрхан, эпир лайăх пурăнăпăр, хастарлă ĕçленипе Хĕрлĕ Çара пулăшăпăр. Эсĕ, ывăлăм, хăвăн вăйна шеллемесĕр тăшмана çапса çĕмĕр. Кашни пулля фашист чĕрине пырса тивсе вĕлермелле пер!

— Фашизм вăл — вăрçă, ăна пĕтермеллех. Кирлĕ пулсан эпир хамăр та фронта пыма, фашистла çĕлен-калтасене çĕмĕрсе тăкма хатĕр!

Çакăн пек наказсем параççĕ хăйсен ывăлĕсене ашшĕ-амăшĕсем.

Колхозниксен ылханăвĕ

ЕЛЧĔК. Фашистла Германин ирсĕр бандичĕсем пирĕн тăван çĕршыв çине вăрă-хурахла тапăнни çинчен СССР Совнаркомĕн Председатель Заместителĕ, Ютçĕршыв Ĕçĕсен Халăх Комиссарĕ В. М. Молотов юлташ радиопа пĕлтернĕ хыççăн, «Новый путь» колхозри колхозниксемпе колхозницăсен митингĕ пулчĕ.

Митинга пухăннă ялти активистсем, колхозниксем тата колхозницăсем фашистсен ирсĕр ĕçне хирĕç хитă ылханса каларĕç, юратнă тăван çĕршыва çирĕп сыхлăпăр, терĕç. 62 çулхи старик Федор Чамукин колхозник çапла каларĕ:

— Пирĕн халăх хăйĕн тăван çĕршывне никама та памĕ, ăна çирĕп сыхлăпăр. Сывă пултăр пирĕн маттур Хĕрлĕ Çар! Сывă пултăр Совет правительстви! Сывă пултăр халăхсен çулпуçĕ Аслă Сталин!

Колхоз председателĕ В. Шемянов юлташ фашистла Германия вăрçăпа тухнине хирĕç колхоз хуçалăхне çирĕплетсе, государство умĕнчи обязательствăсене хăвăртрах парса татнипе ответлеме чĕнчĕ.

П. ЩЕРБАКОВ.

Советлă Львовра

ЛЬВОВ, июнĕн 26-мĕш. (ТАСС). Çак кунсенче, Хĕрлĕ Çар совет çĕрĕсене паттăррăн хӳтленĕ вăхăтра, фашистла ордăсене çĕмĕрнĕ вăхăтра, Советлă Львов хулинчи ĕççыннисем калама çук пысăк вăя хурса ĕçлеççĕ, пĕтĕм чĕререн тăрăшса тăвакан хастарлă ĕçпе фронтри çĕнтерĕве туптаççĕ. Паян, яланхи кунсенче пулнă пекех, Киров ячĕпе тăракан кондитерски фабрикăра ирхине-ирех ĕçлĕ пурнăç пуçланнă. Пурин те пĕр шухăш — епле пулсан та лайăхрах ĕçлес, епле пулсан та нумайрах продукци парас шухăш.

Германири фашистла заправилăсен ирсĕр провокацийĕ Львоври ĕç интеллигенцине пĕтĕм чĕререн çиллентерсе тарăхтарнă.

— Германи фашисчĕсем,—тенĕ паллă писательница Ванда Василевская,—совет çĕршывĕ çине тапăнчĕç. Хăватлă Хĕрлĕ Çар фашистла çĕлен-калтана таптаса лапчăтатех! Львоври совет интеллигенцийĕ, пĕтĕм совет халăхĕпе пĕрле хăйĕн тăван çĕршывне кăкăрпа тăрса хӳтлеме тухать.

— Геройла совет халăхĕ,—тенĕ композитор Барвинский юлташ, — хăйĕн ирĕклĕ, хаваслă пурнăçне туртса илме хăтланакан фашистла вăрă-хурахсене çĕмĕрсе тăкатех

ПОМОЧЬ РАНЕНОМУ ТОВАРИЩУ—ДОЛГ БОЙЦА!

Аманнă юлташа пулăшасси—боецăн тивĕçĕ!

В. Корецкий художникăн фотомонтажĕ. («Искусство» издательстви кăларнă плакатран тунă репродукци).

ТАСС фотохроники.

Пĕтĕм вăй-хала хурса ĕçлеççĕ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Районри ĕççыннисем совет информацийĕн бюровĕ пĕлтернине кашни кунах тимлĕн итлесе тăраççĕ. Вĕсем пирĕн тăван çĕршыв çине ирсĕррĕн килсе тапăннă фашистсене пĕтĕм хаярлăхпа тарăхса ылханаççĕ. Кашниех тăван çĕршыва çирĕп кăкăрпа тăрса сыхлама хатĕрри çинчен пĕлтереççĕ.

Районри çар комиссариатне, хăйсене Хĕрлĕ Çара яма ыйтса çырнă заявленисем кашни кунах темĕн чухлĕ пыраççĕ. Банкăн районри уйрăмĕнче ĕçлекен Васильев юлташ çапла çырать:

— Манăн пичче Хĕрлĕ Çарта. Вăл—командир. Вăл халь Германи фашисчĕсене хирĕç çапăçать. Мана та пиччĕ çапăçакан чаçе яма ыйтатăп.

— Фашистсене хирĕç çапăçма Хĕрлĕ Çар ретне илме ыйтатăп,—тет комсомолец Хаймуллин юлташ. Госстрахра ĕçлекен комсомолец Краснов юлташ та хăйне çар чаçне яма ыйтать.

— Тăван çĕршывшăн,—тет вăл,— тумлам юн юлмиччен кĕрешме сăмах паратăп.

Колхозниксемпе колхозницăсем, уйхирте пĕтĕм вăя хурса ĕçлеме, тырпулсене кĕске срокра тата пĕр тăккаламасăр пухса кĕртме пулаççĕ. Халĕ çум çумлас, уйхирти тырпула пухса кĕме хатĕрленес ĕçсем пысăк çĕкленӳпе пулса пыраççĕ.

Вăрçă чĕртсе яракан фашизмăн ирсĕр ĕçне хирĕç ответлесе, «Красный инвалид» промартельти рабочисем, тăван çĕршывăн оборона тĕрекне çирĕплетес тĕлĕшпе, татах та тимлĕн ĕçлеме, дисциплинăна çирĕплетме пулчĕç. Асанкассинчи Полина Осипенко ячĕпе тăракан промартельти рабочисем нихăçанхинчен те пысăк çĕкленӳпе ĕçлеççĕ. Артель членĕсем Ларин, Лавкин тата ыттисем те хăйсен нормисене кунсеренех 200—280 процентшар тултарса ĕçлеççĕ.

М. ЯКОВЛЕВ.

Щорсăн боевой традицийĕсем вилĕмсĕр

УНЕЧА (Орел облаçĕ), июнĕн 26-мĕш. (ТАСС). 1918 çулта граждăн вăрçин легендарлă геройĕ Щорс Унечаран тухса, советлă çамрăк республика çине тапăнса кĕнĕ нимĕç оккупанчĕсене хирĕç çĕнтерӳллĕ поход пуçланă. Вăрманти сукмаксем, çырма-çатрасем, шурлăхсем тăрăх, нимĕç патрулĕсенчен пăрăна-пăрăна иртсе, хресченсем Щорс патне пухăннă. Çакăнта, Унечара, вăл полк туса йĕркеленĕ, унăн полкĕ Германин регулярнăй войскисене çĕмĕрнĕ. Вырăнти халăх нимĕç воякĕсем вырăс çĕрĕ çинчен мулкач пек туха-туха тарнине лайăх астăвать.

Партин Унеча райкомĕн секретарĕ Щекин юлташ ТАСС корреспондентне çапла каласа панă:

— Халĕ — отечественнăй аслă вăрçă кунĕсенче Щорс хăйĕн полкне туса йĕркеленĕ ялта—хăватлă патриотла çĕкленӳ. Мобилизаци питех те лайăх, организованно иртсе пырать. Социализмлă уйхирсенче колхозниксемпе колхозницăсем виçĕ хут нумайрах вăй хурса ĕçлеççĕ. Халăхăн легендарлă полководецĕ ертсе пынипе нимĕç оккупанчĕсене çĕмĕрсе тăкас ĕçре пулнă çынсем пысăк тухăçлă ĕçĕн образецĕсене кăтартаççĕ. Щорс ординарецĕ пулнă Авсюнов юлташ «Красный Октябрь» колхоз председателĕ пулса ĕçлет. Вăл çураки ĕçĕсене туса пĕтернĕ, тырăсене пăхса ӳстерес ĕçе лайăх организациленĕ.

— Кунта эпĕ мĕн кирлине йăлтах турăм. Халĕ мана фронта ярăр. 50 çула çитнĕ пулсан та, эпĕ тăшмана 1918 çулти пекех çĕмĕрĕп.

1918 çулта Унечари чугунçул работникĕсем нимĕçсене çĕмĕрсе тăкма питех те нумай пулăшнă. Нумай çынлă митингра слесарь-стахановец Фомин юлташ çапла каланă:

— Пирĕн мирлĕ хуласемпе ялсем çине тапăннă тăшмана мĕн тери çилленсе тарăхни çинчен каласа пама сăмахсем те çитмеççĕ. Ирсĕр бандитсем совет халăхĕ хăйĕн тăшманĕсене мĕнле çĕмĕре-çĕмĕре тăкни çинчен маннă. Фашистла çĕлен-калтасене таптаса лапчăтатпăрах. Çак ĕç валли Хĕрлĕ Çарăн тăван шăллĕ—чугунçул транспорчĕ—мĕн кирлине йăлтах тăвĕ!

Хăйсем йышăннă резолюцире Унечари транспортниксем вăрçă вăхăтĕнче нихăçанхинчен те лайăхрах ĕçлеме, локомотивсемпе лунинла усă курма, поездсене пысăк хăвăртлăхсемпе çӳретме пулнă.

Тылăн хуралĕнче—совет патриоткисем. Пименова юлташ пуçарнипе Унечари пĕр урамра санитари ĕçне вĕренмелли кружок организациленĕ.

Тăшмана çĕнтермелле пултăр тесе, ĕççыннисем мĕн кирлине йăлтах тăваççĕ.

Хамăр телее никама та памастпăр

ШĂХАСАН. Кивçурт Енĕшри «Красноармеец» колхозра ĕçшĕн хушса тӳлесси çинчен ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ йышăннă постановленине тĕрĕс пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерессишĕн пыракан социализмлă ăмăрту лайăх результатсем пачĕ. Ене ферминче ĕçлекен дояркăсем Е. Алексеева, М. Кузнецова юлташсем сĕт суса илес тĕлĕшпе панă планлă заданине кашни уйăхрах ирттерсе тултараççĕ.

Тĕштырă тăвас тĕлĕшпе те паха ӳсĕмсем тунă. Колхозсен уйĕсем тата илемлĕ ялĕсем тăрăх çӳреме ан та ĕмĕтленччĕр юнлă фашистсем. Колхозниксем хăйсен илемлĕ пурнăçне нихăçан та никама та парас çук.

Орденоносец **Т. АЛЕКСЕЕВ.**

Чугунçул работникĕсем пĕтĕм вăя хурса ĕçлеççĕ

Кăнтăрпа çурçĕр енчен, хĕвелтухăçĕпе хĕвеланăç енчен чугунçул работникĕсен производствăри калама çук пысăк активлăхĕ çинчен калакан пĕлтерӳсем килеççĕ. Транспортра — чăнчăн революциллĕ дисциплина. Поездсен движенийĕн ритмĕ пĕр минутлăха та такăнмасть.

Одесса чугунçулĕ çинчи работниксем Молотов юлташ чĕнсе калани çине стахановла ĕçсемпе ответлеççĕ. Одесса-порт станцийĕн коллективĕ хулана тĕттĕмлетнĕ условисенче составсене хăвăрт тата организованно хатĕрлесе тиесе ярать. Помошнянскри депо машинисчĕсем Чумаченко, Головишин, Кушнарюк юлташсемпе ытти нумай юлташсем çĕрлехи вăхăтра поездсене техникăллă хăвăртлăхран пысăкрах хăвăртлăхсемпе çӳретеççĕ.

Гудермес узелĕнче (Орджоникидзе чугунçулĕ) станци дежурнăйĕн Хмыров юлташăн смени мĕнпур поездсене график тăрăх кăлара-кăлара ярать. Кондукторсем — Морозов, Кудрявцев, Моников юлташсемпе ытти юлташсем поездсене план тăрăх 25 минутăра йышăнмалла пулсан, 10—15 минута хушшинче йышăнаççĕ.

Транспортăн кашни работникĕ хăй чугунçул çарĕн боецĕ пулнине туйса тăрать, кашниех производство заданине хăвăртрах, лайăхрах тултарма тăрăшать. Закавказьери Л. П. Берия ячĕпе тăракан чугунçул çинчи предприятисенчен пĕринче паллă стахановецăн Илуридзе юлташăн бригади халиччен 50 сехетре туса пĕтернĕ ĕçе халĕ 16 сехет хушшинче туса пĕтернĕ. Хĕвеланăç чугунçулĕн Рославльри вагон участокĕнче Герасимов юлташăн бригади вагонсене планра кăтартнинчен икĕ хут хăвăртрах юсаса пĕтернĕ.

Июнĕн 25-мĕш. (ТАСС).

Аслăран та аслă паттăрлăхăн символĕ

БОРОДИНО ЯЛĔ (Мускав облаçĕ), июнĕн 25-мĕш. (ТАСС-ăн ятарласа кайнă корреспонденчĕ). 128 çул каярах çакăнта, Бородино уйĕнче, Наполеон çарĕсене хирĕç пынă çапăçура вырăс воинĕсем тĕлĕнмелле хăюллăхпа героизм кăтартнă. Бородинори çапăçу, вырăс халăхĕн, вырăс хĕçпăшалĕн историне чи мухтавлă та хумхантаракан страницăсенчен пĕри пулса кĕнĕ.

Акă паян ĕнтĕ Бородино ялĕнчи граждăнсем, 1812 çулти отечественнăй вăрçăн традицийĕсене чыслăн сыхласа усракан граждăнсем, хăйсен ывăлĕсене отечественнăй çĕнĕ вăрçа — пирĕн тăван çĕршыв çине тапăннă фашистсене хирĕç пыракан вăрçа ăсатса яраççĕ.

Вырăс воинĕсен вĕçĕ-хĕррисĕр хăюлăхĕ çинчен калакан нумай памятниксем сыхланса юлнă ял центрĕнче Хĕрлĕ Çара илме мобилизациленĕ çынсене ăсатса ярас тĕлĕшпе митинг пухăннă. «Бородино» колхозăн председателĕ Яковин юлташ сăмах илет.

— Пирĕн колхозпа пирĕн ялăн ячĕ,—тенĕ вăл,—ютçĕршыв захватчикĕсене нумай хут çĕмĕре-çĕмĕре тăкнă вырăс халăхĕн аслă паттăрлăхĕн, унăн никам çĕнтереймен вăйĕн символĕ пулса тăчĕ. Хамăрăн тăван çĕршывшăн, унăн ирĕклĕхĕшĕн пĕтĕм вăя хурса çапăçар!

Действующи армине илнĕ колхозниксем митингра калама çук пысăк хавхаланупа тухса каланă. Вĕсем пурте — Иван Шумов, Илья Борисов, Иван Ковалкин, Василий Яковлев, Андрей Прищепов, Сергей Гусаков т. ыттисем те—фашистла бандăна хирĕç пыракан çапăçусенче вăй-хала тата пурнăçа та шеллемесĕр кĕрешме, тăшмана пĕтĕмĕшпех çĕнтериччен, татăклăнах çĕмĕрсе тăкиччен çапăçма сăмах панă.

Хĕрлĕ Çара кайнă арçынсем вырăнне хĕрарăмсем тăраççĕ. Мария Савельева колхоз председателĕ пулса, Екатерина Миронова колхоз председателĕн заместителĕ, Александра Ермакова—бригадир, Екатерина Куликова — счетовод пулса ĕçлеççĕ. Бородино ялсоветĕнчи колхозсем ялхуçалăх ĕçĕсене ăнăçлăн туса пыраççĕ.

БИБЛИОГРАФИ

Вăрçă, мир тата революци çинчен Ленин çырнă икĕ статья

Кăçал Чăваш АССР государство издательстви Владимир Ильичăн икĕ статьине чăвашла куçарса пĕчĕк кĕнеке туса кăларнă. Вăл статьясем акăсем: «Европăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен лозунгĕ çинчен» тата «Пролетариллĕ революцин çар программи». Çак икĕ статьяна Ленин пĕр вăхăталла çырнă: пĕрне—1915 çулта, теприне—1916 çулта. Икĕ статьин те тĕп шухăшĕ çапла: малтанлăха социализм пĕр, уйрăмăн илнĕ, капитализмлă çĕршывра çĕнтерме пултарать тата социализм пĕр вăхăтрах пур çĕршывсенче те çĕнтерме пултараймасть. Ленин акă мĕнле çырнă:

1) «Экономикăллă тата политикăллă аталану пĕртан мар пулса пыни капитализмăн ним иккĕленмелле мар законĕ пулса тăрать. Çакăнтан вара акă мĕн тухса тăрать: социализм малтанлăха нумай мар е пĕр çĕршывра, уйрăмăн илнĕ, капитализмлă çĕршыврах çĕнтерме пултарать. Çак çĕршывăн çĕнтерӳ тунă пролетариачĕ, капиталистсене экспроприацилесе тата хăй патĕнче социализмлă производство организацилесе, ытти çĕршывсенчи пусмăрта пурăнакан классене хăй çумне явăçтарса пырса, ытти капитализмлă тĕнчене хирĕç тăнă пулĕччĕ...» (1915 çулхи августра çырнă «Европăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен лозунгĕ çинчен» ятлă статьяран).

2) «Капитализм аталанăвĕ тĕрлĕ çĕршывсенче çавтери пĕртан мар пулса пырать. Таварлă производство вăхăтĕнче урăхла пулма та пултараймасть. Çакăнтан акă мĕнле пурпĕрех пулмалла вывод тухса тăрать: социализм пĕр вăхăтрах пур çĕршывсенче те çĕнтерме пултараймасть. Вăл малтанлăха пĕр çĕршывра е темиçе çĕршывра çĕнтерет, ыттисем вара хăшпĕр вăхăт хушши буржуаллă е буржуаллă йĕрке умĕнхи çĕршывсем пулнипех юлаççĕ. Çакă вăл хирĕçӳсене кăна мар, тата ытти çĕршывсенчи буржуази социализмлă государствăн çĕнтерӳллĕ пролетариатне çĕмĕрсе тăкма тӳррĕмех тăрăшассине те кăларса тăратмалла. Çавăн пек чухне пирĕн енчен вăрçă вăрçни —законлă тата тĕрĕслĕхлĕ вăрçă пулнă пулĕччĕ. Çакă вăл социализмшăн, ытти халăхсене буржуазирен хăтарассишĕн пыракан вăрçă пулнă пулĕччĕ» (1916 çулта кĕркунне çырнă «Пролетариллĕ революцин çар программи» ятлă статьяран).

Владимир Ильич уçса панă законăн паха пĕлтерĕшĕ çинчен «ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕнче» çапла каланă:

«Социализмлă революцин ленинла теорийĕн питĕ паха пĕлтерĕшĕ—вăл марксизма çĕнĕ теорипе пуянлатнинче тата ăна малалла янинче кăна мар пулса тăрать: вăл уйрăм çĕршывсенчи пролетарисене революциллĕ перспектива парать, вĕсем хăйсен, нациллĕ буржуазине хытăрах хĕссе пырас ĕçре вĕсен пуçарулăхне вăйлатса ярать, вĕсене çавнашкал хĕссе пырассине организацилемешкĕн вăрçăллă обстановкăпа усă курма вĕрентет тата вĕсем пролетариллĕ революци çĕнтерессине шанса тăрассине çирĕплетет».

Чăвашла куçарса кăларнă кĕнекере «Европăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен лозунгĕ çинчен» ятлă статья 5 страница йышăнать, «Пролетариллĕ революцин çар программи» ятлă статья 14 страница йышăнать.

«Пролетариллĕ революцин çар программи» ятлă статьяра хĕçпăшалсăрланас текен социал-демократсене Ленин вирлĕн çапать, çав хушăрах социалистсен мĕнле вăрçă çине мĕнле пăхмаллине ăнлантарать, хĕçпăшалланни пролетарие мĕншĕн кирлине каласа парать. Ленинăн çак статьин шухăшĕ çапла:

«Социалистсем революциллĕ вăрçăсене нихăçан та хирĕç пулман, хирĕç пулма нихăçан та пултараймаççĕ те» (чăвашлин 12 стр.).

«...буржуази туса пыракан вăрçа эпир реакциллĕ вăрçă, чура хуçисен, айăплă ĕççен вăрçи тесе калатпăр» (çавăнтах, 13 стр.).

«Эпир пĕр çĕршывра кăна мар, пĕтĕм тĕнчипех буржуазине сирпĕтсе антарнă хыççăн, татăклăнах çĕнтернĕ тата экспроприациленĕ хыççăн кăна вăрçăсем пулма пултараймĕç» çавăнтах, 15 стр.).

Пусмăрти халăхсем енчен империалистла аслă державăсене хирĕç пыракан вăрçăра, е çĕнтерӳ тунă пролетариат енчен буржуаллă государствăна хирĕç пыракан вăрçăра пролетариатăн тăван çĕршыва хӳтлемелле.

Буржуазине çĕнтерме пролетариатăн хĕçпăшалланмалла, вăрçă ĕçне вĕренмелле. Кунта Ленин хĕрарăмсем пăшала тыткалама пĕлни пролетарисен çапăçăвĕнче питех те кирлине те паллă тăвать.

Империализмлă вăрçă çине мĕнле пăхмалли çинчен калакан большевикла тĕп тактика çинчен Ленин çапла калать:

«Буржуазия всех империалистических великих держав... стала настолько реакционной и настолько проникнуто стремлением к мировому господству, что всякая война со стороны буржуазии этих стран может быть только реакционной. Пролетариат должен быть не только против всякой такой войны, но и должен желать поражения «своего» правительства в таких войнах и **использовать его для революционного восстания, если не удастся восстание, с целью воспрепятствовать войне**» (подчеркнуто мною — П. Д.).

Ленин вырăсла çырнă çак вырăна чăвашла çапла куçарнă:

«Империализмлă пур аслă державăсенчи... буржуази çавтери реакциллĕ пулса тăчĕ тата тĕнчере пуçпулса тăрассишĕн çавтери тăрăшать, çавăнпа çак çĕршывсенчи буржуази енчен пулакан кирек мĕнле вăрçă та реакциллĕ çеç пулма пултарать. Пролетариатăн кирек мĕнле çавăн пек вăрçа та хирĕç пулмалла çеç мар, тата çавăн пек вăрçăсенче «хăйĕн» правительстви поражени тӳсессе ĕмĕтленмелле, **вара вăрçă чарма тăвакан восстани ăнăçлă пулмасан, вăрçăпа усă курса революциллĕ восстани тумалла**» (палăртни манăн — П. Д.).

Ленин «использовать его для революционного восстания, если не удастся восстание, с целью воспрепятствовать войне» тенĕ шухăша чăвашла куçараканĕ те, редакторĕ те ăнланайман, çавăнпа чăвашла текстра пăтратса пĕтернĕ.

Кунта чи малтанах куçаракансем «его» местоимени вырăнне мĕнле япала ячĕ лартмаллине пĕлмен. «Его» — «поражени» сăмах вырăнĕнче. Ленина çапла ăнланмалла: пораженипе революциллĕ восстани тума усă курмалла, восстанине тума май килмесен, поражениипе усă курса вăрçа чарма тăрăшмалла. Ленин пысăкрах ĕçе тăваймасан пĕчĕкреххине тума хушать.

Тепĕр вырăнта оппортунистсене хирĕç Ленин çапла çырать:

«Лозунг и признание защиты отечества в империалистической войне 1914—16 г. г., это только **коррупция** (подчеркнуто мною — П. Д.) рабочего движения буржуазной ложью» (вырăслин 21 стр.).

Чăвашла акă мĕнле куçарнă:

«1914—16 ç. ç. империалистла вăрçăра тăван çĕршыва хӳтлес текен лозунг тата ăна йышăнни, вăл—рабочи движенине буржуаллă **суяпа** (палăртни манăн — П. Д.) пăсни çеç» (чăвашлин 21 стр.).

«Коррупция» сăмаха хăйĕн пĕлтерĕшĕпех куçарас пулсан, «сутăнчăк» тесе куçармалла пулнă (тĕрĕслеме 1940 çулта Мускавра тухнă «Политический словарь» ятлă кĕнекен 282 стр. пăхăр).

Чăвашла куçарнин 13-мĕш страницинче те йывăртарах куçарнă предложени пур.

Ленин çак икĕ статьяра пролетариатăн вăрçăра, миршĕн кĕрешнĕ чухне тата революцишĕн çапăçнă чухне тактика мĕнле пулмалли çинчен çырнă. Пролетариатăн çĕнтерĕвне пурнăçа мĕнле кĕртмеллине татăклăн каласа пани вăл — пĕтĕм тĕнчери пролетариатшăн та питĕ паха.

Çавăнпа та çак кĕнекене чăвашла куçарас ĕçе тĕплĕнрех тумалла пулнă.

П. ДАНИЛОВ.

Государство умĕнчи обязательствăсене срокчен тултараççĕ

ИШЛЕЙ. Районри хăшпĕр колхозсем 1941 çулшăн государствăна тырă тăратмалли обязательствăна пурнăçлама тытăнчĕç. «Ишлей» колхоз, государствăна 70 центнер тырă парса, кăçалхи çулшăн обязательствăна 46 процент пурнăçларĕ.

Чурачăк ялсоветĕнчи Карл Маркс ячĕпе тăракан колхоз та 30 центнер тырă кайса пачĕ.

Е. ТЮРИН.

ÇĔРПУ. «Шумашар» колхоз членĕсем государство умĕнчи парăмсене вăхăтра татассишĕн кĕрешеççĕ. Июнĕн 18-мĕш тĕлне колхозниксем çăм тата сĕт памалли обязательствăсене 100 процентпех тултарчĕç. Сĕт обязательствине тултарас ĕçре ферма пуçлăхĕ К. Петров юлташ хытă тăрăшрĕ.

Д. КИРИЛЛОВ.

Совет Информаци Бюровĕнчен

(Малалли, пуçламĕшĕ 1-мĕш страницăра)

Июнĕн 28-мĕшĕнче Н. эскадрильйăн самолечĕ разведкăна вĕçсе кайнă. Çĕр çумĕпех аялтан вĕçсе пынă чухне самолет кĕтмен çĕртен фашистсен бомбардировщикĕпе тĕл пулнă, çав бомбардировщик та аялтанах вĕçсе пынă. Самолет командирĕ—старший лейтенант Лобанов пулеметран кĕске черет кăларса ярса, тăшман бомбардировщикне персе ӳкернĕ. Фашистсен самолечĕ, пĕртте пеме ĕлкĕреймесĕрех, çĕре чул пек татăлса аннă. Малалла вĕçсе пырса, экипаж противникăн татах тепĕр самолетне пеме пуçланă, вăл çаврăнса тарнă, пехота тата машинăсем пĕр çĕре капланса тăнине салатса янă тата разведка валли хаклă сведенисем чылай пухнă хыççăн, хăйĕн аэродромĕ çине чиперех анса ларнă.

* * *

Карело-Финн СС Республикинчи кӳлĕсенчен пĕрине противник гидросамолетпа вĕçсе пырса 40 çынна яхăн десант антарса хăварнă. Пирĕн пограничниксем диверсантсен группине йăлтах пĕтерсе тăкнă.

* * *

Красноярск крайĕнчи кăмрăк шахтисенче ĕçлекен шахтер Мерзляков Хĕрлĕ Çар ретне кайнă. Унăн арăмĕ шахтăра упăшки вырăнне ĕçлеме шутланă. Малтанхи кунсенчен пуçласах Мерзлякова юлташ ĕç нормине 150 процент тултарса пырать. Фронта тухса кайнă шахтерсен арăмĕсем, 10-шар çын, упăшкисем вырăнне ĕçлеме тăнă. Вĕсем кăмрăк кăлармалли плана пурте ирттерсе тултараççĕ.

* * *

Совет халăхне саламласа янă çырусемпе телеграммăсем çĕр чăмăрĕн мĕнпур кĕтесĕсенчен вĕçĕ-хĕррисĕр нумай килеççĕ. Наукăн, искусствăпа литературăн чи лайăх çыннисем, мĕнпур малта пыракан этемлĕх фашистла захватчиксене хирĕç отечествăллă аслă вăрçăна çĕкленсе тăнă совет халăхĕн хăюллăхĕпе пĕрлĕхĕнчен савăнса тĕлĕнни çинчен хăйсен шухăшне пĕлтереççĕ. Совет Союзĕн Лондонри посольствине çырусем, резолюцисемпе телеграммăсем питех те нумай пыраççĕ, çав çырусемпе телеграммăсем Совет Союзĕ фашистла агрессора çĕнтерессине шанса тăни çинчен каласа параççĕ. Англин Ферндейл хулинче массăллă митингра йышăннă резолюцире çапла каланă: «Эпир совет правительствин ĕçĕсене саламлатпăр тата фашистсене çĕр çинчен шăлса ыватма сунатпăр». СССР тусĕсен чех обществин Лондонри отделенийĕ хăйĕн çырăвĕнче çапла пĕлтерет: «Тăшман вăйлă, анчах эсир çĕнтересси пирки иккĕленмелли çук. Эпир Хĕрлĕ Çарăн аслă традицийĕсене ĕненетпĕр тата вăл Суворовăн мухтавне ӳстерессе шанса тăратпăр. Чехословаксен чĕрисем Хĕрлĕ Çаршăн савăнса хĕпĕртеççĕ. Эпир вырăс халăхĕпе туслă пулнишĕн савăнатпăр тата ăна çĕнтерӳ тума сунатпăр». США-ра Совет Союзĕпе пĕр шухăшлăн пулнине палăртса нумай йышлă митингсемпе демонстрацисем пулса иртнĕ.

Фашистла оккупантсем Румынире мĕн хăтланаççĕ

Румынине оккупацилесе, Германи фашисчĕсем çĕршывăн мĕнпур пуянлăхне хăйсен аллине çавăрса илнĕ. «Румыния, — тесе çырать Турцири «Икдам» хаçат, — халĕ ĕнтĕ Германи провинцийĕ пулса тăнă». Германи штыкĕсем пулăшнипе влаçа хăйĕн аллине çавăрса илнĕ Антонеску генералăн правительстви фашистла «çĕнĕ йĕрке» туса хурас ĕçре Германи фашисчĕсене активлăн пулăшнă.

1940 çулти декабрь уйăхĕнче фашистла Германипе боярла Румыни «Германипе Румыни хушшинчи сотрудничество çинчен килĕшӳ» тунă. Оккупантсен чĕлхипе каласан çак «килĕшӳ» акă мĕне пĕлтернĕ: Румыни çăкăрне, выльăх-чĕрлĕхне, нефтьпе «вăхăтлă хаксемпе» Германие турттарса кайнă. Пĕр иртнĕ çулта кăна Германия румын хресченĕсенчен 739.594 тонна тырă, 73.513 пуç сысна, 566.566 килограмм сало туртса илнĕ т. ыт. те. 1940 çулти иккĕмĕш çур çулта кăна Германия Румынирен миллион тонна ытла нефть сăптăрса илнĕ.

Германи оккупанчĕсем хуçаланса пурăннипе Румыни промышленноçĕ йăлтах юхăнса çитнĕ. Пиравăр промышленноçĕпе металлурги промышленноçĕн производстви питех те нумай чакнă. Германи оккупанчĕсем Румынири çар промышленноçĕпе нефть промышленноçне хăйсен аллине çавăрса илнĕ. Румынири Малаксăн пысăк çар завочĕсемпе металлурги завочĕсем «Герман Геринг Верке» акционерлă обществин аллине куçнă, Решицăн пăшал завочĕсене Германири «Одессар» концернĕ туртса илнĕ. Нефть предприятийĕсемпе обществисем пуçĕнче Германи агенчĕсем тăраççĕ.

Фашистла Германия хушнипе Румынире «ялхуçалăхне мобилизацилесси» çинчен закон йышăннă. Çак закон тăрăх, тырă акмалли плана пăсакан е ялхуçалăх ĕçĕсене вăхăтра туман хресченсене тĕрмене хупса лартаççĕ, Румынири хресченсенчен Германи фашизмĕн чурисем туса хунă.

Çĕршывра—выçлăх, чухăнлăх. Оккупантсем «какайсăр пурăнмалли кунсем», «çăкăрсăр пурăнмалли кунсем» туса хунă. Румынири халăх эрнере 2 кун хушши çăкăр вырăнне кукуруза çиме тивĕçлĕ. «Дейли мейл» хаçатăн Стамбулри корреспонденчĕ çапла çырнă: Румынире какай, чей, çу, супăнь тупма май çук. Çăкăра 45 процент кукуруза хутăштарса пĕçереççĕ.

Германи оккупанчĕсене хирĕç румын халăхĕ çине тăрса кĕрешет, оккупантсен режимне хирĕç уççăнах выступленисем тăвать. Румынири уйрăм хуласемпе ялсенче çăкăршăн пăлхавсем пулса иртнĕ, ĕççыннисен фашистла варварсене хирĕçле массăллă выступленийĕсем пулнă.

Июнĕн 28-мĕш. (ТАСС).

Бельгире фашистла захватчиксене хирĕç выступленисем пулса иртеççĕ

Бельгири анлă массăсен Германи фашисчĕсен режимне хирĕçле çилли ӳссе пырать, вăл уççăнах палăрма тытăнать. Нумаях пулмасть Обокен лез Анверти нефть тасатакан заводра тата Савентен ле Брюссельри резина изделийĕсен заводĕнче пысăк пушарсем пулса иртнĕ. Жюпрелльпе Фовилльре телефон кабельне касса татнă пулнă. Монсра телефон линине сиен кӳнĕшĕн 15 çынна арестленĕ. Çыхăнăва питех те нумай тĕлсенче пăснăшăн Льежпа Вервьер округĕсенчи халăха оккупантсем виçĕ миллион франк чухлĕ штраф тӳлеттернĕ.

Июнĕн 29-мĕш. (ТАСС).

„Эпир Хĕрлĕ Çара хирĕç вăрçасшăн мар“

(Финн салтакĕсем каласа пани)

ЛЕНИНГРАД ÇАР ОКРУГĔ, июнĕн 29-мĕш. (ТАСС-ăн ятарласа кайнă корреспонденчĕ). Нумай сехет хушши вĕсем совет чикки патнелле килнĕ. Пĕрремĕш красноармееца курсанах, иккĕшĕ те аллисене çӳлелле çĕкленĕ, Хельсинкире ĕçленĕ икĕ çамрăк рабочи Матти П. тата Эмиль Л. халĕ ĕнтĕ хăйсемпе калаçакан командир умĕнче лараççĕ, хăйсем тарса килнин историйĕ çинчен хумханса каласа параççĕ. Иккĕшĕ те ырхан вĕсем. Эмильăн брюки çинче—пысăк саплăксем, Матти урисенче—кивелсе пĕтнĕ ботинкăсем.

— Мана апрель уйăхĕнче çара илчĕç, — тет Матти, — анчах та призыв умĕнех эпĕ ĕçсем Российăна хирĕçле вăрçă патнелле пынине сиссе илтĕм. Вырăссене хирĕç каясси, — терĕм эпĕ хамăн тусăма Эмиля, — куратăркачах вилме каяссине пĕлтерет. Çак вăрçă нимĕç фашисчĕсене тата пирĕн шюцкоровецсене кăна кирлĕ. Пирĕн, рабочисен, çак сволоча пулăшу памалла мар. Эмиль манпа килĕшрĕ, вара эпир пĕр-пĕрне сăмах патăмăр: пире малти позицисем çине ярсан, эпир пĕрремай килсенех Хĕрлĕ Çар енне тарса каçатпăр, терĕмĕр. Пĕтĕмĕшпех эпир мĕнле шутланă çавăн пек пулчĕ. Пире пĕр батальон составне кĕртрĕç, тепĕр темиçе кунтан пире совет чикки çывăхне илсе килчĕç. Каçсенче пирĕн батарейăри салтаксем резервистсем шутĕнчен килнĕ Х. сержант мĕн каласа панине итлеме пухăнатчĕç. Вăл вырăссене хирĕç пынă иртнĕ вăрçăра пулнă, хăйне мĕн курса тӳсме тивни çинчен халĕ те хăраса аса илет.

— Эпĕ яланах,—тет вăл, — ăнсăртран кăна чĕрĕ юлнă тесе шутлатăп. Вырăссен вутçулăмĕнчен çăлăнăç çук.

Шюцкоровецсем — çарта нумайăн шутланакан кулаксемпе усламçăсен ывăлĕсем, ăна калаçма чаратчĕç, хăрататчĕç, анчах та унăн сăмахĕсем салтаксен чĕрине тарăна кĕрсе вырнаçнă.

Çак сержант пек çынсем фронтра сахал мар. Резервистсен калавĕсене итленĕ май, пирĕн тарас шухăш ытларах та ытларах çирĕпленсе пычĕ. Пур енчен те эпир çакна куратăмăр: хăрушă сехет çывхарса килет. Пирĕн чаçре çапăçăва хатĕрленес ĕç вăйланса карĕ. Эпир ăнланса илтĕмĕр: вăраха яма юрамасть, тармалли маршрута палăртса хутăмăр. Чаçрен уйăрăлса кайма йывăр марччĕ: юлашки вăхăтра пирĕн дисциплина питех те начарланчĕ. Пралуклă заграждениесем витĕр тухса, канавсем урлă каçса, эпир сирĕн пата çакна калама килтĕмĕр: эпир Хĕрлĕ Çара хирĕç вăрçасшăн мар!

— Эпир кăна мар çапла шутлатпăр, —тет Эмиль, — Финляндири ытти пиншер салтаксем те вăрçасшăн мар. Пирĕн халăх йăлтах халран кайса çитнĕ. Халăх хулара та, ялта та выçă ларать. Эпĕ сухари ярса пама ыйтса анне патне çыру ятăм. Акă вăл çырса янă ответ.

Эмиль кăсъерен хут татăкĕ кăларать те вулама тытăнать:

— ...Ывăлăм, эсĕ ыйтнине ниепле те пурнăçа кĕртеймерĕм. Килте çăкăр тĕпренчĕкĕ те çук. Сан валли аран-аран махорка тупрăм.

— Хальхи вăхăтра тылра полици асать,—тет малалла Эмиль, — унсăрăн Рюти правительстви халăха тытса чарас çук. Полицейскисен машинисем урамсем тăрăх хĕвĕшсе çӳреççĕ. Вĕсем черетре тăракан, хăйсен кăмăлсăрлăхне пĕр сăмахпа кăна палăртакан хĕрарăмсене тыта-тыта каяççĕ.

— Нимĕç фашисчĕсем пирĕн войскăсене вилĕм вучахне хăвалаççĕ, — тет Матти, вара унăн куçĕсенче гитлерла вăрă-хурахсене хирĕçле курайманлăх çиçсе çуталать.—Ирсĕр шюцкоровецсем вĕсен лакейĕсем пулса тăчĕç. Совет Союзĕ çинчен элек сарса, вĕсем халăха улталама тăрăшаççĕ. Фронтра Хĕрлĕ Çар иртнĕ вăрçăра лайăх урок туянтарнă çынсем питĕ нумай. Вĕсем сирĕн хĕçпăшалăн вăйне тутанса пăхнă, вĕсем Гитлер интересĕсемшĕн вилесшĕн мар. Эпир пĕлетпĕр, часах ытти нумай салтаксем те пирĕн пекех тарса килĕç.

...Тарса килнĕ çынсене апат пырса параççĕ. Вĕсем кашăксене хавасăн ярса тытаççĕ, тутлă çăкăрăн пысăк чĕллисем çине кăмăллăн пăхаççĕ.

Германин „Ю-88“ самолечĕн бортмеханикĕ ефрейтор Пауль Гофбауэр нимĕç летчикĕсемпе салтакĕсене чĕнсе калани

Фронтри летчиксемпе салтаксем, манăн çĕршыври тăвансем!

Сирĕн пата çак çырăва 54-мĕш эскадрильйăн пĕрремĕш группăн пĕрремĕш звенинчи «Ю—88» самолетăн ефрейтор-бортмеханикĕ Пауль Гофбауэр çырать.

Сирĕнтен нумайĕшĕ пекех, вăрçăн пĕрремĕш кунĕсенче, ăссăр Гитлер Советлă Российăна хирĕç предателле поход пуçланă чухне эпĕ суккăр çын пекех пулнă.

Кама кирлĕ-ха çак вăрçă? Германи халăхне çĕнĕ асапсемсĕр пуçне урăх мĕн пама пултарать-ха вăл? Сана, Дрезденра çуралнă ефрейтор Эдгар Кюн, кирлĕ-и çак вăрçă? Хăвăн специальноçпа декоратор пулса ĕçлеме, хăвна пурăнмалăх ĕçлесе илме, хăвăн пуçна пулясем айне тăратмасăр пурăнма начар пулнă-и вара саншăн? Тен сана, Герман Ваберский, е сана, Макс Редер, кирлĕ-и вара çак вăрçă?

Эпĕ сирĕнпе пĕрле 54-мĕш эскадрильăра службăра пулнă, эпĕ пĕлетĕп — эсир, ытти нумай летчиксемпе салтаксем пекех, мана çăмăллăнах ăнланатăр: çак вăрçă Германи халăхне кирлĕ мар. Ăна Германи халăхĕн юнне ĕмсе пурăнма çăмăлрах пултăр тесе, Гитлерпа фашистсем хăйсен интересĕсемшĕн пуçларĕç. Анчах та çак вăрçă фашизма хăйне пĕтерме тивĕçлĕ тата ăна вăл пĕтеретех.

Тăвансем! Кама хирĕç вăрçатăр эсир? Эсир совет çĕршывне хирĕç вăрçатăр, кунта кашни çын хăй чăн-чăн çын пулнине туйса тăрать, кунта кашни çын хăйĕн ырлăхĕпе хăйĕн тăван çĕршывĕн ырлăхĕшĕн тăрăшать. Сире Гитлерпа фашистсем хăвăрăн пусмăрçăсен интересĕсемшĕн ирĕксĕрлесех юн тăктараççĕ.

Çакăнтан çăлăнса тухмалли çул пĕрре кăна—сирĕн юна ĕмсе пурăнакан пусмăрçăсене сирпĕтсе пăрахăр. Штыксене Гитлерпа фашизма хирĕç çавăрăр. Советлă Российăна куçса каçăр.

Халĕ эпĕ—Советлă Российăра. Эпĕ çакна куратăп: тыткăна лекнĕ нимĕçсене кунта лайăх, гуманно, этемле кĕтсе илеççĕ.

Летчиксем! Вырăссен мирлĕ хулисем çине бомбăсем ан пăрахăр. Хăвăрăн самолетсем çинче Советлă Российăна вĕçсе каçăр, культурăллă мĕнпур çынсемпе пĕрле юнлă фашизма пĕтерсе тăкма пулăшăр.

ПАУЛЬ ГОФБАУЭР.

БОЕВОЙ ЭПИЗОДСЕМ

Фашистсен подводнăй лодкисене мĕнле путарнă

Карап боевой задачăна пурнăçа кĕртсе пынă. Çанталăк тӳлек, хĕвеллĕ пулнă. Сигнальщиксем шыв çинче тата сывлăшра мĕн пуррине тимлĕн сăнаса пынă.

— Сылтăм енче торпеда!—пĕр сасăпа пĕлтернĕ сигнальщиксем Глущенко тата Васильев.

Мостик çинче тăракансем пурте карап патне çывхарса килекен торпеда йĕрне курнă.

— Сылтăм енче подводнăй лодка! — тесе кăшкăрнă наблюдатель Мартыненко.

— Право на борт!—тесе приказ панă карап командирĕ.

Карап сасартăк çаврăннă. Торпеда карапăн сылтăм борчĕ çумĕпех иртсе кайнă. Фашистсен подводнăй лодки залп панă хыççăн çӳлелле çĕкленсе илнĕ, çавăнпа вара хăй хăш вырăнта пулнине татах та ытларах кăтартнă, унтан сасартăках шыв ăшнелле анма пуçланă. Лодка пулнă вырăнта шыв пĕтĕрĕнсе тăнă.

Ланцовпа Верещакăн орудийнăй расчечĕсем çийĕнчех пеме пуçланă. Акă ĕнтĕ шыв форштевень патĕнчех пĕтĕрĕнет.

Тепĕр самантран карап халĕ кăна-ха тăшман лодки пулнă вырăна пырса çитнĕ. Вăл карап пырса тăрăнтарасран пăрăнма ĕлкĕрнĕ. Анчах та машина отделенийĕсенче пулнă çынсем пурте карап тĕменле хытă япала урлă каçса кайнине илтнĕ. Подводнăй лодка çак вырăнта пулнă. Вăл тарăна анса кайма ĕлкĕреймен-ха.

— Бомбăсем пăрахма пуçлас!—приказ панă командир.

Тарăна пăрахмалли бомбăсем пĕрин хыççăн пĕри анса кайнă. Вĕсем шыв айĕнче мĕн пулнă çавна пĕтĕмпех таткаласа çĕмĕрнĕ.

Карап малалла кайнă, подводнăй лодка пытаннă вырăнпа тепĕр хут иртсе каяс тесе, татах тепĕр хут çаврăннă. Шăпах çак самантра ĕнтĕ сылтăм портран инçех мар вырăнта питех те вăйлă взрыв кĕрлесе кайнă. Карап кунта тăшман лартса хăварнă мина çине пырса тăрăннă. Хура тĕтĕмпе шыв, тĕмĕн пысăккĕш юпа пек, сывлăшалла сирпĕнсе хăпарнă.

Карап çинче пулнă çынсене пурне те сывлăш вăйĕ çапса ӳкернĕ. Иккĕмĕш статья старшинине Аникина борт патнелле сирпĕтсе янă, вăл аран кăна карап çинче тытăнса юлнă. Боевой часăн командирĕ корма скачĕ çине ӳкнĕ. Тепĕр самантран вăл тинĕсе персе аннă пулĕччĕ. Анчах та çак самантра, хăйĕн пурнăçĕшĕн хăраса тăмасăр, ун патне краснофлотец Мандриченко чупса пынă. Вăл командира аллинчен ярса тытнă, палуба çине туртса кăларнă.

Взрыв пулнă вăхăтра машинăсемпе пăс хуранĕн отделенийĕсенче хăшпĕр механизмсем пăсăлнă. Çак вăхăтра кунта вахтăра отделенисен командирĕсем Александров, Мичинский тата Майоров тата вĕсене пăхăнса тăракан боецсем пулнă. Вĕсем механизмсене хăвăрт йĕркелесе янă. Карап пĕр секунда хушши те чарăнса тăман. Тăшман минине ăна нимĕнле сиен те кӳмен.

Бомбăсем пăрахнă вырăна тепĕр хут пырсан, совет морякĕсем фашистсен подводнăй лодки пĕтнине кăтартса паракан йĕрсене курнă.

Н. ПОЛИН.

Действующий флот.

* * *

Çĕрле катер çинче приказ илнĕ: халех Н. районне тухса каймалла, унта тăшманăн подводнăй лодки пуррине палăртнă. Часах тапранса тухнă, каймалла çĕре çул тытнă. Сигнальщик Кунмов часах çапла пĕлтернĕ:

— Сулахай енче—перископ!

Подводнăй лодка катер патĕнчен çывăхрах пулнă, лодка çинчи çынсем совет морякĕсем çавăн пек çывăхра пулни çинчен шухăшламан.

— Лево на борт!—приказ панă катер командирĕ,—пĕтĕм хăвăртлăхпа малалла!

Пĕрремĕш статьяри рулевой старшина Гетманский приказа пурнăçа кĕртнĕ. Турбинист Петров тата котельнăй машинист Негин двигательсене кирлĕ хăвăртлăхпа ĕçлеттерме тытăннă.

Шыв айĕнчи фашистла вăрă-хурахсем тарăналла анма пуçланă.

Катер подводнăй лодка шыв айнелле анса кайнă вырăна пырса çитнĕ.

— Бомбăсем пăрахма пуçлас!

Бомбăсем пăрахмалли вырăнта краснофлотецсем Косаревпа Гриценко тăнă. Бомбăсем пĕрин хыççăн тепри шыва чăмнă. Çак самантра радист Соколов, соединени штабĕн радиостанцийĕпе çыхăнас тĕлĕшпе ĕçленĕскер, сасартăках подводнăй лодкăн рацийĕ ĕçленине илтнĕ. Тăшман нимĕç чĕлхипе позывнойсем панă.

Çапла иртнĕ пĕр минута. Шыва татах темиçе бомба чăмнă. Вĕсенчен пĕрин взрывĕ ыттисем пек пулман. Вăл çуралнă хыççăн шыв пĕтĕрĕнсе çаврăнма пуçланă. Подводнăй лодкăн радиостанцийĕ сасартăках калаçма чарăннă.

Фашистсен подводнăй лодки хăйĕн вилĕмне тупнă.

Действующий флот.

Лион Фейхтвангер фашистла Германия Совет Союзĕ çине тапăнни çинчен

НЬЮ-ЙОРК, июнĕн 29-мĕш. (ТАСС). США-ра пурăнакан паллă нимĕç писателĕ Лион Фейхтвангер ТАСС корреспонденчĕ патне çыру янă. Çав çырура вăл акă мĕн çырать: «Фашистсем совет халăхĕ çине тапăнни пире пĕтĕм чĕререн çиллентерсе тăрăхтарать. Эпир пĕлетпĕр, çак тапăнăвăн пысăксăрлăхĕ унăн ултавлăхĕнчен те пысăкрах. Сĕмсĕр фашистсем халĕ хăйсенчен пысăкрах йышлă, хăйсен идейисемпе тата пĕрлĕхĕпе вăйлăрах противниксене кĕрешĕве чĕнсе кăларчĕç. Халĕ ĕнтĕ фашистсем тĕп пулаççех. Пирĕншĕн, Америкăри çынсемшĕн, çак вăрçăран тата тепĕр паха япала тухса тăрать. Гитлер тусĕсем—Совет Союзĕн тăшманĕсем американецсене: совет гражданĕсем фашистсем пек çынсемех, вĕсен тĕллевĕсем пĕр пекех тесе ăнлантарма хăтланнă. Халĕ ĕнтĕ çавăн йышши «информаци» сарнă çынсене аллинчи хĕçпăшала çапса ӳкернĕ. Америкăра, Мускавра шухăшлани пек, ĕçсене хăвăрт тумаççĕ. Ун вырăнне кунта пĕр пуçланă ĕçе вĕçне çитереççĕ. Çĕнĕ шухăш хăй валли çул тупсанах, нацистсене пĕтерсе тăкас ĕç валли халичченхинчен те вăйлăрах хĕçпăшал ярĕç. Паллах ĕнтĕ, вăрçă питех те хаяр пулĕ, унтан пысăк йывăрлăхсем тухса тăрĕç. Анчах та эпир совет халăхне пĕлекен çынсем, çакна çирĕппĕн шанса тăратпăр: вăйлă та аслă çулпуç ертсе пынипе, тата Англипе Саксонири икĕ аслă халăхпа союзлă пулса, совет халăхĕ нацистсене ĕмĕрлĕхех пĕтерсе тăкать».

Гитлер атти айĕнче

Çак кунсенче Мускаври машиностроительнăй заводсенчен пĕрин инженерĕ И. Я. Тимофеев юлташ фашистла Германирен Мускава таврăннă. Вăл çулталăк çурă хушши Совет Союзĕ сутăн илнĕ станоксене йышăнакан приемщик пулса ĕçленĕ. ТАСС корреспонденчĕпе калаçнă чухне Тимофеев юлташ çапла каласа панă:

— Хамăн ĕçĕн характерне кура мана час-часах Германи тăрăх тухса çӳреме тиветчĕ. Эпĕ Берлинра, Хемницра, Дюссельдорфра, Лейпцигра, Гамбургра, Кельнра, Дрезденра, Майна çинчи Франкфуртра тата промышленноçлă ытти нумай центрсенче пулнă. Икĕ хутчен Германия оккупациленĕ Данире пултăм. Çапла тухса çӳренисем мана фашистла Германире мĕн пулса иртнине хамăн куçпа курма, нимĕç рабочийĕсемпе интеллигенчĕсен шухăш-кăмăлĕсене сăнама май пачĕç.

Германири станоксем тăвакан заводсенчи рабочисем хăйсем фашистла юнлă режима курайманни çинчен уççăнах калаççĕ. Мозельвейсри «Гуслов—Берке» фирмин заводĕнче эпĕ час-часах пулаттăм. Çак заводри рабочисем пĕррехинче мана çапла каларĕç:

— Гитлер пире нумай ырлăх пама пулчĕ, анчах та хăрушă вăрçăсăр пуçне нимĕн те памарĕ. Эпир выçă ларатпăр, чухăн пурăнатпăр. Мĕн тума кирлĕ пире çак вăрçă — пĕлместпĕр...

Çак кăмăлсăрлăх Судет облаçĕ пулнă территоринчи заводсенче уйрăмах вăйлăн сисĕнет, унта чехсем «иккĕмĕш сортлă çынсен» положенийĕнче пурăнаççĕ. «Арно Пляурт» фирмин Варнсдорфри заводĕнче пысăк квалификациллĕ чехсене те станоксемпе ĕçлеме ирĕк памаççĕ. Çак çынсен кунçулĕ — подсобнăй рабочин йывăр ĕçĕ тата нимĕн тума та çитмен пĕчĕк ĕç укçи.

Германи оккупациленĕ çĕршывсенчи халăхсем фашистла захватчиксене курайманаççĕ. Данири ĕççыннисем питех те çилленсе çитнĕ. Нумайĕшĕ хăйсен курайманлăхĕ çинчен уççăнах калаççĕ. Сăмахран, Копенгагенра магазинсенчи продавецсем, тавар илме пынă çынсем хăйсемпе нимĕçле калаçаççĕ пулсан, вĕсене ответ памаççĕ. Пĕррехинче эпĕ Данири станкостроительнăй фирмăсенчен пĕрин представителĕпе автомобиль çинче ларса пыратăп. Пире хирĕç нимĕç салтакĕсем стройпа утса пыратчĕç. Вĕсем çине тĕллесе кăтартса, манпа пĕрле ларса пыракан çын çапла каларĕ:

— Акă пире «хӳтлекенсем», вĕсем пире çăкăртан, какайран, çу тавраçĕнчен «хӳтлесе» хăварчĕç. Нимĕçсем оккупациленчен Данире мĕнпур йышши продовольстви питех те нумайччĕ. Халĕ эпир чăннипех те выçă ларатпăр...

Оккупациленĕ çĕршывсенчен продовольствин питех те пысăк запасĕсене ĕмсе илсе, фашистла правительсем Германи халăхне выçă усраççĕ. Лейпцигра эпĕ снаряд заводĕнче ĕçлекен квалификациллĕ М. револьверщикпе паллашрăм. Унăн çемьинче виçĕ çын шутланать. Кунне вуншар сехет ĕçлесе, вăл уйăхне 120 марка илнĕ. Çак суммăран 65 маркине хваттершĕн тӳлемелле, 36 маркине çар налогĕшĕн памалла пулнă. Алла юлнă 19 марка, паллах ĕнтĕ, çурма-выçă пурăнма та çитмен. Мĕнле те пулин сыпăнкаласа пырас, çемьене выçă вилме парас мар тесе, М. иккĕмĕш ĕçе кĕнĕ — трамвай кондукторĕ пулса ĕçлеме тытăннă. Çак ĕçпе вăл уйăхра татах 80 марка илме пуçланă, анчах вăл та тăранса пурăнма çитмен. М. часах, çак мĕнпур йывăрлăхсене, яланхи выçлăха чăтаймасăр, хăйне хăй вĕлернĕ.

Германири рабочисемпе служащисене продуктсем питех те сахал параççĕ. Пуринчен ытларах халăх çăкăр вырăнне çĕрулми, юханшывсемпе тинĕсри ракушкăсем, типĕтнĕ пахча-çимĕçсем çисе пурăнаççĕ. «Вальдрих» фирмин Зигенри заводĕнче, «Гуслов—Верке» фирмин Мозельвейсри заводĕнче тата ытти нумай заводсенче те ĕçлекен пысăк специалистсем те выçă ларни çинчен каласа паратчĕç. Чăннипех те, ыйткалакансем пекех, вĕсем манран маргарин илмелли пĕр талон та пулин пама йăлăнса ыйтатчĕç.

Вăрçă вăрăма тăсăлса кайнине пула фашистла заправилăсен продуктсем памалли нормăсене ытларах та ытларах пĕчĕклетме тивет. Хальхи вăхăтра Германире пур çĕрте те ытларикунсемпе эрнекунсем «типĕ тытмалли кунсем» шутланаççĕ. Çак кунсенче карточкăсем пур пулсан та халăха какай та, çу та памаççĕ. Кунсăр пуçне, вырсарникуна «çуркун» тесе ят панă. Çакă вăл акă мĕне пĕлтерет: вырсарникунсенче халăх ресторанра карточкăсем тăрăх апатăн çуррине, урăхла каласан, пĕрремĕш блюда е иккĕмĕш блюда кăна илме пултарать.

Заводсем тăрăх çӳренĕ вăхăтра эпĕ вăрçăра тыткăна лекнĕ французсене, бельгиецсене, поляксене куртăм. Вĕсен пурнăçĕ чăннипех те ĕнтĕ чăтма çук йывăр, яланах выçă лараççĕ, çĕтĕк-çатăк тумланса çӳреççĕ. Заводсенче ĕçлекен мĕнпур пленнăйсен çурăмĕсем çине хĕрлĕ краскăпа виçкĕтеслĕх сăрласа хунă. Çакна ăна вĕсем тарас пулсан вĕсем çине тĕллесе пеме лайăхрах пултăр тесе çапла тунă.

Германи халăхĕ вăрçăран ывăнса çитнĕ, фашистла юнлă правительсене кураймасть, хăйсем курайман гитлерла режима хăвăртрах пĕтерсе тăкасси çинчен ĕмĕтленет. (ТАСС).

Англипе Германи хушшинчи вăрçă

ЛОНДОН, июнĕн 30-мĕш. Официальнăй йĕркепех çапла пĕлтереççĕ: ыран июнĕн 30-мĕш тенĕ чух çĕрле Англи авиацийĕ Гамбургпа Бремен çине вăйлăн бомбăсем пырса пăрахнă. Летчиксем çак икĕ хулари промышленноçлă предприятисемпе суднăсем тăвакан верфьсем çине пырса ӳкнĕ бомбăсем çуралнине уççăнах курнă. Бомбăсем тивнипе, уйрăмах Гамбургра, питех те пысăк пушарсем тухнă. Çавăн пекех Эмденри верфьсем, Гяльдерти (Голландия) доксем çине те бомбăсем пырса пăрахнă. Паян кăнтăрла Англи авиацийĕ Бремри доксем çине, Ольденбург патĕнчен кăнтăр енчи чугунçул склачĕсем çине пырса тапăннă. Англин 11 самолечĕ каялла таврăнман. Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Германи авиацийĕн ĕçĕсем питех те вăйсăр пулнă. Германи самолечĕсем Хĕвелтухăç Англи çине темиçе бомба пырса пăрахнă, анчах та нимĕнле сиен те кӳреймен. (ТАСС).

Сирири тата Африкăри вăрçă ĕçĕсем

НЬЮ-ЙОРК, июнĕн 30-мĕш. Юнайтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, ыран июнĕн 30-мĕш тенĕ чух çĕрле Англи авиацийĕ Бейрут çине 5 сехет хушши бомбăсем пыра-пыра пăрахнă. Хулана пысăк сиен кӳнĕ. Ытти объектсем шутĕнче Денц генералăн ставки çине бомбăсем пăрахнă. 5 çын вилнĕ, 6 çын аманнă.

ЛОНДОН, июнĕн 30-мĕш. Официальнăй йĕркепех çапла пĕлтереççĕ: Сирире Англи войскисем Тадмора (Пальмира) пур енчен те хупăрласа илнĕ. Дамаск районĕнче тинĕс хĕрринче Англи войскисем малалла кайнă.

Ĕнер Англи бомбардировщикĕсем противникăн Тадморти (Пальмира) казармисемпе суртйĕрĕсем çине, çавăн пекех тата Алеппори аэродромри вĕçсе çĕкленмелли площадкăсем, противникăн çĕр çинче ларакан самолечĕсем çине бомбăсем нумай пăрахнă. Америка истребителĕсем çинче вĕçекен англичан-летчиксем Францин 4 самолетне пĕтерсе тăкнă тата тепĕр темиçе самолетне сиен кӳнĕ.

ЛОНДОН, июнĕн 30-мĕш. Официальнăй йĕркепе çапла пĕлтереççĕ: ыран июнĕн 29-мĕш тенĕ чух çĕрле Англи авиацийĕ Бенгазири гавань çине, Дерна порчĕ çине тата Эль-Газалăри самолетсем лартмалли площадкăсем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Абиссинире Итали войскисем Гимбăран тухса кайнă. Британи Сомалине туртса илнĕ вăхăтра Итали войскисен командующийĕ пулнă генерал Бертелло тыткăна парăннă. (ТАСС).

Ответлă редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ.**

К СВЕДЕНИЮ

ПОСТУПАЮЩИХ НА ЗАОЧНОЕ ОБУЧЕНИЕ

ЧУВАШПЕДИНСТИТУТА

Начало приемных испытаний на заочное обучение Чувашпединститута переносится на 4 августа 1941 г., установочная сессия—на 9 августа.

ДИРЕКЦИЯ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» тата «Хатĕр пул» журналсен — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство контрин—0—23.

НТ 4113. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ Ь 345. ф. 6. 58 84 п. л.